

ALUTAGUSE

valla leht

nr 8 (68) august 2023

TASUTA

www.alutagusevald.ee

Fotod Aulis Pärmpuu

XXVII MÄETAGUSE MÕISAPÄEV

“Liigutuse aeg”

Mäetaguse XXVII mõisapäev toimus 15. juulil Mäetaguse mõisaõuel ja selle aasta teemaks oli „Liigutuse aeg“. Kogu mõisapäeva programm oli inspireeritud tänavusest liikumisaastast, mis kutsub eestimaalasi rohkem ja regulaarsemalt liikuma. Liikumine on võtmesõna paljude haiguste ennetamises ja ravis, samuti tervist tugevdava eluviisi kujundamises.

Kärolin Kivestu

Alutaguse Huvikeskuse juhataja

Mõisapäeva alustasime traditsioonilise Liikudes läbi Alutaguse jooksusarja osavõistluse „Kahe mõisa jooksuga“. Keskpäeval toimusid kirveviskamise, ammu- ja vibulaskmise Eesti meistri- võistlused ning kõigil huvilistel oli võimalik proovida ka erinevaid viske- ja heitevahendeid.

Tänavune mõisapäeva kontsert rääkis aga hoopis tundeliigutusest, mille loodetavasti kutsus vaatajais esile esinejate soov publikule rõõmu valmistada. Mõisapäeva avakontserdil astusid üles Mäetaguse orkester, naisrahvatantsurühmad Kiigelind ja Rabaroosid, Iisaku Kunstide Kooli tantsulapsed ja segarahvatantsurühm Avitagused. Lisaks Alutaguse valla kollektiividele esines meeskoor Kaevur, kes pakkus publikule väga meeleoluka etteaste dirigent Kirill Gorjušini juhendamisel. Täname kõiki kollektiive ja nende juhendajaid, kes kaunistasid Mäetaguse mõisapäeva oma etteastetega. Suur aitäh Raivo Kallas, Marju Aul, Ave Jääger-Nurgamaa, Eha Pärnik, Alli Kaarama ja Kaja Peet!

Toimus ka III Ida-Viru Pärimustantsu festivali „Pärimuse pundar“ tänavakontsert, kus astusid üles Rahvatantsuselts Kaera-Jaan, juhendaja Malle Ormilaan; Folklooriselts

Kunglarahvas, juhendaja Reeli Tänavsuu ja Jõhvi rahvatantsuselts GEVI, juhendaja Marju Aul. Väga südantsoojendav oli mõisaõuel näha rahvariites kauneid tantsijaid.

Tänavune mõisapäeva programm oli väga rikkalik ning pakkus avastamisrõõmu nii suurtele kui ka väikestele. Oli muusikat, teatrit, kino, sporti ja põnevaid tegevusi, mida jagus mõisaõuele kogu päevaks. Kiikla kogukonnateater esitas lustaka kogupereetenduse „Kitsetall, kes oskas lugeda kümnenni“, külla tuli lasteteater Trumm etendusega „Marss kuule“ ja Mäetaguse rahvamajas sai vaadata KaRaK-Ter Teatri etendust „Rootsi onu. Ka vaesed naeravad“, mis on pärit kohaliku poetessi ja näitekirjaniku Virve Osila sulest. Etendus räägib 90ndate värvikast maaelust, kus läbi tervendava huumori lahatakse tolle aja raskusi ning rõõme. Sündmustiku käivitab Rootsist kodumaale saabunud onu, kes on raudse eesriide taga viibinud 50 aastat. Peale etendust toimus ka autogrammitund ja kohtumine poetessi endaga ning oli võimalik tutvuda Virve Osila elutöötoa ning loominguga.

Staadionil toimus esmakordselt kõigile huvilistele papagoilaskmine. Tegemist on keskaegse traditsiooniga, mil igal kevadel toimus Euroopa Hansalinnades linnulaskmine, et ergutada sõjamehi enne sõtta minekut. Legendi järgi suutis ühel korral võitjaks tulla

ka 16aastane Toomase nimeline Eesti poiss, kes lasi õrre peal olnud linnu teiste imestuseks alla ja keda meie tunneme Tallinnas oleva Vana Toomasena. Linnu allalaskja sai üheks aastaks papagoilaskjate kuningaks. Seekordsel võistlusel said mõõtu võtta nii tegevsporlased kui ka kõik teised, kes soovisid kätt proovida. Parimad ja täpsemad laskjad pääsesid lõppvõistlusele. Võistlust korraldas ja viis läbi just hiljuti Rovanemis toimunud MM-il ajaloolises vibulaskmises meeste klassis hõbemedali saavutanud Alutaguse kandi mees Meelis Pällo. Sellel aastal said papagoilaskjate kuningaks tegevsporlaste seast Dimitri Saley ja rahva hulgast Kristiar Papstel. Auhinnana said võitjad endale koju viia papagoikujud.

Mõisapäeva peaesinejaks olid akustilise kontserdiga Hendrik Sal-Saller ja Erko Laurimaa ning õhtul sai jalga keerutada legendaarse ansambli Folksell saatel. Lisaks toimus õhtul Mäetaguse rahvamajas öökino „Suvitajad“. Kõik huvilised said mõisaõuel proovida Gato lõbusad kogupere õuemänge nagu 4 ritta, jenga, koti- ja rõngavise, jalggolf, puhumisjalka ja palju muud. Avatud oli kohalike käsitöömeistrite näitus-müük ja toimusid käsitöö õpitoad, kus valmistati lilleprosse ja kaunistati seljakotte oma ala meistrite Ruth Linnardi ja Tiina Kivili juhendamisel. Tehti punutisi ja patse tüdrukutele ning sätiti soenguid poistel. Kohal olid ka Mäetaguse vabatahtlikud päästjad, kes jagasid tuleohutusala nõu. Mõisaõuel olid avatud mitmeid kohvikud, kust sai osta meelepärast toitu ja jooki.

Ilus ilm rõõmustas nii meie külalisi kui ka esinejaid. Suur tänu kõigile, kes mõisapäeva kordaminekule kaasa aitasid!

20. AUGUSTIL KELL 15
KAUKSI RANNAHOONE JUURES

TASUTA

LUISA RÕIVAS &
ALEN VEZIKO

EESTI TAASISEISEVUMISPÄEVA KONTSERT

Kitaril saadab: KAREL KASAK

AVATUD CATERING KENE KOHVIK

Kaasa piknikutekk või matkatool

Lisainfo: huvikeskus@alutagusevald.ee Alutaguse Huvikeskus

PRIAst saab taotleda toetust maapiirkonnas majandustegevuse mitmekesistamiseks – esimest korda on võimalik kasutada juhendamisteenust

Tiia Tamm-Suik

Maapiirkonnas majandustegevuse mitmekesistamise investeeringutoetuse taotlemiseks saab e-PRIAs taotlusi esitada 9. augustist 6. septembrini. Taotlejatel on võimalik kasutada uue teenusena juhendamist, mis aitab kliente taotluse esitamisel ning toob nende võimalused paremini esile. Juhendamist saab kasutada terve taotlusperioodi jooksul.

Toetuse eesmärk on luua maapiirkonnas, eelkõige keskust eemale jäävates piirkondades, eeldused uute töökohtade tekkeks väljaspool põllumajandussektorit. Toetust saavad taotleda mikroettevõtjatest põllumajandustootjad, mittepõllumajandusliku ettevõtlusega tegelevad mikroettevõtjad, avaliku sektori põllumajandusettevõtjad ja põllumajandusvaldkonna muuseumid.

PRIA arengutoetuste osakonna juhataja Piret Kljutišvski ütleb: „Käesolev taotlusvoor on meie jaoks eriline, sest esimest korda pakume oma klientidele juhendamist. Kuna PRIA töötajatel on pikaajaline kogemus ning teadmised kogu toetuse elukaarest, siis tahame seda maksimaalselt oma klientide heaks tööle panna. Juhendamisteenus muudab taotlemisprotsessi lihtsamini läbitavaks. Koos juhendajaga saab klient üle vaadata taotlusel esitatavad andmed ning vajalikud dokumendid. Lisapilk juba taotlemisprotsessi varastes sammudes on potentsiaalselt suureks abiks seatud eesmärkide ja tulemusteni jõudmisel. Huvilistel palume kindlasti vaadata meie kodulehte, kust leiab teenuse kohta täpsemat infot.“

Juhendamisele pöördumiseks tuleb esmalt broneerida aeg PRIA kodulehe kaudu (teenuse valiku rippmenüüst tuleb valida „Mitmekesistamise toetuse taotluse täitmise juhendamine“) ning taotleja saab otsustada, kas soovib juhendamist

- telefoni teel,
- veebi teel Microsoft Teamsi kasutades või
- silmast silma kohtumise käigus Pärnu või Tartu teenindusbüroos.

Toetust antakse vähemalt 15 protsenti toetatava tegevuse abikõlbliku kulu maksumusest ja toetuse määr mittepõllumajandusliku ettevõtlusega tegelevale mikroettevõtjale on kuni 40 protsenti ning põllumajandustootjale kuni 50 protsenti toetatava tegevuse abikõlbliku kulu maksumusest. Toetuse maksimaalne suurus ühe taotleja kohta Eesti maaelu arengukava programmiperioodil on 200 000 eurot.

PRIA hindab kõiki taotlusi meetme määruses sätestatud hindamiskriteeriumide alusel ning koostab paremusjärjestused. Toetused määratakse nõutekohastele ja vähemalt minimaalsed hindepunktid saanud taotlustele. Kui selliste taotluste summa ületab vastava sihtgrupi eelarvet, määratakse toetused hindamisel saadud paremusjärjestuse alusel. Otsused kinnitab PRIA hiljemalt 13. detsembril 2023.

Toetuse täpse sisu ja taotlemise tingimuste kohta saab täpsemat infot meetme määrusest ja PRIA kodulehelt. Toetuste ja e-PRIA kasutamise kohta saab abi küsida, helistades PRIA investeeringutoetuste infotelefonil 737 7678.

Detailplaneeringud

Alutaguse Vallavalitsus teavitab Uusküla Uue-metsa, Järvekald ja Monacho kinnistute detailplaneeringu eskiisi avalikustamise tulemustest. Avalik väljapanek toimus 25.04.–25.05.2023, mille jooksul Transpordiamet ja Keskkonnaamet esitasid ettepanekuid ja arvamusi. Avalik arutelu toimus 01.06.2023 Kauksi rannahoones. Alutaguse Vallavalitsus võttis 13.07.2023 vastu seisukohad esitatud ettepanekute osas ning detailplaneeringus tehakse vajalikud muudatused. Esitatud ettepanekute ning seisukohtadega saab tutvuda valla veebilehel <https://www.alutagusevald.ee/avalikud-valjapanekud>.

Elektrilevi investeeringud Ida-Virumaal 2023–2024

Kristi Reiland
Elektrilevi OÜ
kommunikatsiooni- ja turundusjuht

Ida-Virumaal plaanib Elektrilevi investeerida aastatel 2023–2024 1,6 miljonit eurot. See toob Ida-Virumaale 22,9 km ilmastikukindlat võrku ja lisaks 4 uut alajaama.

Ühiskonna ootused elektrivõrgule kasvavad ja muutuvad ajas. Kui varasemalt asetses fookus peamiselt varustuskindlusel, siis täna on lisanud juurde ka pinget kvaliteet, hajatootmise toetamine, elektrisõidukite laadimine jne. Investeeringuid planeerides peab Elektrilevi kõikide nende tingimustega arvestama.

„Aastal 2023 on planeeritud varustuskindluse tõstmiseks investeerida ca 65 miljonit eurot, mille käigus ehitame 650 km ilmastikukindlat

võrku ja uuendame/ehitame 90 alajaama. Teine pool lisandub siia tootjaliitumiste investeeringutest tehtavatest võrgulaiendustöödest. Ka liinikoridoride hooldus ja laiendamine on meil üks prioriteete,“ sõnas Elektrilevi juhatuse esimees Mihkel Härm.

Nagu mujal Eestis, nii ka Ida-Virumaal on endiselt peamine fookus varustuskindlus, kinnitab Härm. „Ida-Virumaal rajame varustuskindluse tõstmiseks kokku 22,9 km ilmastikukindlat võrku ja vahetame viimase aja statistika järgi kõige rikkelisemad liinid ilmastikukindla õhu-liini vastu.“

Aastal 2022 investeeris Elektrilevi kokku 123 miljonit eurot elektrivõrguga liitumisteks ja töökindluse tõstmiseks. Elektrilevi ehitab möödunud aastal valmis liitumised 6093 elektritootjale, mis tõi elektrivõrku 184 MW uut taastuvenergiat tootmist. Aastal 2023 planeerib Elektrilevi

investeerida varustuskindluse tõstmiseks 65 miljonit eurot ja liitumisteks ca 70 miljonit eurot.

Härmi sõnul on võetud eesmärgiks järgmise 5 aastaga võrku kiirendatud korras uuendada. Kui eelmise viie aasta jooksul investeeriti 480 miljonit eurot, siis järgmisel viiel aastal on eesmärk Eesti elektrivõrgu paremaks muutmiseks investeerida miljard eurot. See on kaks korda rohkem. „Kokku soovime järgmise 5 aastaga uuendada 11 000 km elektrivõrku ja 3000 madalpinge alajaama ning 40 piirkondlikku kõrgepinge alajaama. See kõik maksabki miljard eurot.“

Elektrilevi haldab igapäevaselt 61 000 kilomeetri jagu elektriliine, millest juba täna on 73% ilmastikukindlat võrku. Kokku on Elektrilevi võrgus 24 500 alajaama.

Maailmakoristuspäev kutsub koristama kodukanti, kalmistuid ja randu

Kuus aastat tagasi eestlaste eestvedamisel ellu kutsutud üleilmne Maailmakoristuspäev tuletab meelde, et mitte ükski mure ei leia vastust üleöö. Keskkonnateadlikkus, sealhulgas teadmine tarbimisest ning prügimajandusest, on ühiskonnas aastatega kasvanud, kuid probleem on endiselt lahendusjärgus.

Laura Vadam

Mullu võttis kodanikualgatusel osa ligi 50 000 eestlast ja 14,5 miljon inimest üle ilma. „Oleme kaasanud inimesi lasteaiast ülikoolini, ettevõtteid ja kogukondi. Maailmakoristuspäev on eelkõige ennetustöö,“ märgib Eesti aktsiooni eestvedaja Elike Saviorg, kelle jutu järgi on siiani umbes 90% Eesti kõikidest koristajatest moodustanud lapsed ja noored.

Iga koristuspäeva eel tõuseb päevakorda küsimus: kui kaua me koristame? Vastust otsides tuleb tõdeda, et hoogtöö korras koristamine iseenesest ei ole lahendus, vaid tähtis meeldetuletus. „Rõõm on näha, et soov kodukanti hoida ja korrastada ei ole enam haruldus,“ möönab Saviorg.

Tänavusel Maailmakoristuspäeval 16. septembril on kõik eestimaalased oodatud taas koristama. Koristust saab läbi viia nii ükski kui väikese või suurema seltskonnaga, kaasates tegevusse kasvõi terve kogukonna ja sõprusseltsi.

Kuidas koristust organiseerida?

- Prügi soovitage korjata enda ümbruskonnast. Sobib nii roheala, rand, kalmistu kui ka linnatänav. Vajadusel võta koristuskoha leidmiseks ühendust kohaliku omavalitsusega
- Väikeprügi kogumiseks soovitage kasutada taaskasutatud kotte (vanad saia- ja leivakotid). Neid on mugav panna avalikesse konteineritesse
- Prügi ladustamiseks soovitage kasutada avalikke või võimalusel isiklikku prügikonteinerit. Vajadusel küsi nõu kohalikust omavalitsusest
- Ohutuse tagamiseks soovitage kasutada kindaid, vajadusel helkurvesti
- Registreeri koristus maailmakoristus.ee kodulehel
- Küsimuste korral võta ühendust Maailmakoristuspäeva tiimiga - info@maailmakoristus.ee

Suuremaid avalikke koristusi on kõigil võimalik ka maailmakoristuse kodulehel maailmakoristus.ee registreerida, kutsumaks sekka rohkem huvilisi.

TÄNAVU KORISTAME KA KALMISTUID

Sel aastal pöörab Maailmakoristuspäev varasemast rohkem tähelepanu Läänemerele ja meie pikale rannajoonele ning meile kõigile ääretult olulistele paikadele – kalmistutele. Seetõttu utsitavad eestvedajad talgulisi korraldama koristusi ka surnuaias ja randades ning muude veekogude ääres.

„Oleme varem rääkinud eri jäätmeliikidest, sellistestki, mis tihti prügina ei seostu. Näiteks suitsukonidest. Tänavu on taoliseks prügiks plastist kalmuküünlad, mida vedeleb maas ja looduses nii kalmistutel kui surnuaegade servades usumatutes kogustes“ tutvustab Eesti Maailmakoristuspäeva eestvedaja Elike Saviorg siiani liialt vähe tähelepanu saanud kalmuküünla murest jäätmete maailmas.

Nii teeb Maailmakoristuspäev koostööd hauaplatside hooldus- ja renoveerimisteenuseid

pakkuva ettevõttega Gratitude Services, kes on selles valdkonnas tegutsenud juba viimased neli aastat. „Kutsume kõiki eestlasi üles koristama meie kalmistuid ja kirikute ümbrust. Eestis viiakse aastas kalmistutele sadu tuhandeid plastküünlaid, mis jäävad tihtipeale pooltühjana kalmistutele vedelema või tassivad need linnud ümbruskonda laiali. Samuti visatakse paljudes kohtades plastjätmeid lihtsalt aia taha või selleks mitte ettenähtud kohtadesse,“ selgitab probleemi ulatust Gratitude Services kaasasutaja Gerli Palgi. Lisaks jõuavad sageli need lagunenud plastist tpsid tuulega teepervedele või metsa alla.

Nii et koristuspäeval võib iga inimene leida endale südamelähedase paiga ja selle prügist puhtaks teha. Igasugune panus on tähtis ja vajalik. Igal aastal on tuhandet eestlast noppinud linnatänavatelt, metsast, randadelt ja mujalt tonnide viisi prahti. Käiste üles käärimine ja koristamine on aga parim viis mõelda korra läbi oma harjumused, valikud ning elustiil. Samuti ei tohiks ära unustada asjaolu, et kõik veed viivad Läänemerele, mis tähendab, et ka näiteks kõige kaugemas Eesti paigas elava inimese kanalisatsioonivesi jõuab lõpuks merre välja.

2023. aasta Maailmakoristuspäeva rannakoristused said alguse juba suvel ning 31. augustil tähistame Läänemere päeva. 16. septembril aga tulevad kümnend tuhandet eestlast välja, et kõik koos Maailmakoristuspäeval oma kodupaigad puhtaks kraamida. Maailmakoristusele saab registreeruda alates augustist maailmakoristus.ee kodulehel, samuti saab veebilehel registreerida avaliku koristuspäeva või -aktsiooni.

Mida on oluline teada koristades kalmistuid?

- Hauaplatsidelt tohib ära korjata ainult tühjad plastist küünlatpsid hauale astumata! Muust materjalist, laternates ning korduvkasutuses olevad küünlatpsid jäävad hauale.
- Kui prügi vedeleb hauaplatside vahel, teeradadel ja kalmistut ümbritseval alal, tohib selle ära visata. Hauakivi taga olevad esemed peavad alles jääma, need on pandud sinna põhjusega.
- Sorteeri prügi vastavalt kalmistu võimalustele.

Pärandipäev „100 aastat tulepaagist tuletornini ”

Mari Oolberg
*Pärandipäeva moderaator
Iisaku Kihelkonna Muuseum*

15. juulil toimus Rannapungerjal Pärnaõue talu perenaise Proua Rääbise ehk siis Pille Põllu eestvedamisel ja tagant-tõukamisel pärandipäev "100 aastat tulepaagist tuletornini ". Kõikide toredate ideede ja mõtete elluviimiseks oli abiks MTÜ Tuletorn, kuhu ka Pille ise kuulub ja Keskkonnaamet. Erilise ja tuulise tervituse Norrast saatis Ave Paulus.

Pärandipäeval avati välinäitus, suur hulk hästi sisukaid stende on vabas õhus mändide vahel, just sobivas looduslikus raamistikus. Lisaks kaunistasid küüni seina kuulsate kunstnike tehtud tööde koopiad Peipsi järvest. Juba varakevadel väljakuulutatud noorte joonistusvõistluse paremad tööd olid väljas väikese improviseeritud kunstiküüni all ja võistluse parimad said pärandipäeval kätte oma auhinnad. Mõnele noorele ja tema vanematele oli see täiesti esimene reaalne kokkupuude kohaga, mille tähtpunkt - Rannapungerja Tuletorni ta joonistanud oli. Joonistusvõistluse eesmärk, laiema propageerida meie piirkonda, täitis oma ülesande hästi. Auhindade jagamisel oli kohal ka Tiiu Pärn, Rannapungerja Tuletorni viimane töötaja.

Pärandipäeva lektorite valik oli võimas ja kui mõni oma südames veidi pelgaski kuiva ja kiretut teaduslikku ning „rasket“ juttu, sai ta rõõmsa üllatuse osaliseks, sest kõik esinejad suutsid

Mari Oolberg ja Mairold Vaik.

oma ettekande teha nii huvitavaks, et aeg lendas käes. Rõõmsaid naerupahvakuid ja üllatusi tuli ette küll ja küll. Elukestva õppe raames said osalejad nüüd selgeks, mis vahe on tulepaagil ja tuletornil, sest muinsuskaitaja Jaan Vali ja tema kaasa Tiiu (kes on realselt töötanud tulepaagi korrashoidjana) rääkisid selle kenasti lahti.

JAAN VALI, muinsuskaitaja ja raamatu „Eesti tuletornide ajalugu“ autori ettekande teema oli "Navigatsioonimärgistusest Peipsil möödunud sajandil. Mis vahe on tulepaagil ja tuletornil?".

URMAS DRESEN Eesti Mere-museumist oli särav esineja ja tema

teadmised paljude meremärkide raamatute autorist Armas Luigest olid pikitud mõnusat seikadega kokkupuudet selle legendaarse härrasmehega.

Tudulinna kandi laulusõbrad, kes olid kõik vanuses, kus elatud elu kulaproov annab laulule väärtust juurde, esitasid Gerri Lehismetsa juhendamisel muu hulgas esmaettekandena „Rannapungerja ballaadi“.

MAILI ROIO, Muinsuskaitseameti allveearheoloog, rääkis nii haaravalt leidudest Rannapungerjalt, et ükski tema ettekannet kuulanud inimene ranna ääres vist enam niisama ei kõnni vaid ikka nina maas, et ehk õnnestub ka

Urmars Dresen. Fotod Kaidi Sootalu

mõni põnev ajaloolise väärtusega esleida. Maili näitas erinevaid fotosid esemetest ja vaatajad proovisid siis ära arvata, kuidas seda või teist eset võidi kunagi kasutada ja mis see oli. Maili ettekande teema oli "Rannapungerja paigavaimu vettpeidavad allikad".

MAIROLD VAIK, meremees ja merekeele nõukoja liige, kiitis kõiki eelnevaid esinejaid, et räägiti head eesti keelt ja kasutati õigeid väljendeid kirjeldamiseks tegutsemist või veemärke. Õigupoolest polnud meist paljud ilmselt mõelnud sellele, kui palju pidi vaeva nägema, et meie nõ merekeelt venekeelsest merekooli keelest eestikeelseks

muuta. Mitmed inimesed Merekeele nõukojas teevad oma tööd suure pühendumisega ja tasuta oma kõigi muude tegemiste kõrvalt. Suur tänu neile meie emakeele hoidmise eest.

Minu, MARI OOLBERGi ettekanne „Maagilised vete- ja maavaimud vanades uskumustes“, ei kujunenud põhjalikuks ja mitmeid aastasadu hõlmavaks teadustööks vaid kergemaks kuulamiseks näkkidest ja üleskirjutatud lugudest. Suur hulk näkke, kes varem igas talukaevus olid, on ju seoses veetrasside paigaldusega meie mailt kadunud ning muutunud nii kaugeks teemaks, et paljud noored ei teagi, mis laadi olevused need meie kaevudes, jõgedes ja järvedes kunagi elanud näkid olid.

Kiiduväärt ettevõtmine loodetavasti kordub, kas nii või hoopis muul moel ja kas seal või mõnes muus kohas. Uued teemad ootavad uut pärandikultuuri-päeva, et rikastada ja laiendada meie silmaringi.

Suur tänu Pille Põllule ja tema perele, et võõrustasite ning andsite endast parima selle toreda päeva toimumise nimel.

Täname toetajaid: Eesti Kultuurkapital, Virumaa Pärimuskultuuri Programm, Regionaalse kultuuritegevuse toetusmeede

Täname koostööpartnereid: Keskkonnaamet, Iisaku Kihelkonna Muuseum, Muinsuskaitseamet, Merekeele nõukoda, Meremuuseum

Fotod Ilmar Isakar

Tudulinna päev

Monika Normak

Tänu Alutaguse Vallavalitsuse toetusele, Avinurme Apteegi Puhveti kärmetele naistele ja asjalikule päeva organiseerimistoimkonnale sai 14. juulil teoks juba 7. Tudulinna Päev, mille pühendasime Tudulinna esmamainimise 440. aastapäevale. Aitäh kõigile, kes aitasid päeva sisustada ja ootame ka järgmisel aastal rohket osavõttu! Kohtumiseni Tudulinna!

Siin väike fotomeenus koosviibimisest rahvamajas.

Alutaguse Õpilasmaleva aasta malevlased Helar Richard Ekšteini ja Valeria Kononova. Foto Mirjam Vinkler

Alutaguse õpilasmalev 2023 – parim malevlane

Helar Richard Ekšteini

Minul, Helar Richard Ekšteinil, on seljataga pikk malevakarjäär. Malevas käimist alustasin ma juba esimesest klassist, kui läksin lastelaagrisse „Harjutusi õpilasmalevaks“. Tegu oli lihtsustatud variandis malevaga, kus ei pidanud nii palju tööd tegema, oli rohkem lõbusaid tegevusi ja tasuks tehtud töö eest võimaldati meile väljasõit Vudila Mängumaale. Piisavalt vanaks saades asusin ma tööle päris malevasse, kus tuli juba rohkem vaeva näha, et suurematega sammu pidada ja oma raha ausalt välja teenida. Tänu „Harjutusi õpilasmalevaks“ laagris osalemisele ja eluaegsele töötamisele perele kuuluvas aiandusühistus ei olnud see niivõrd raske. Päris malevas on mul nüüdseks seljataga 5 tööaastat, nii et koos „Harjutusi õpilasmalevaks“ laagriga täitis mul sel aastal kümnes aasta malevas töötades.

Sellel aastal valiti mind Kurtina rühma parimaks malevlaseks. Selleks, et kauaoodatud „Aasta malevlase“ tiitel kätte saada, tuli mul võistelda lisaku ja Mäetaguse grupi poolt valitud parimate malevlastega. Võistluste tulemuste avalikustamise järel saigi minust Alutaguse õpilasmalev 2023 – üks parimatest malevlastest.

Oma kogemusest võin öelda, et malev annab kõigile osavõtjatele eluks vajalikke oskusi tööle kandideerimisel ja distsipliini hoidmisel ning annab aimu, milline näeb välja tulevikus päriselt tööl käimine. Lisaks saab malevas teha kogukonnale kasulikku tööd ja selle eest ka rahalist tasu. Mina soovitan malevasse minekut kõigile noortele.

Vibulaager Puiatus

Markus Grinfeld ja Kaisa Kivend

19.–22. juunil toimus Puiatu keskuses Viljandimaal vibulaager. Kuna laager oli nutivaba, siis võeti meilt telefonid enne bussisõitu ära. Sõit laagrisse oli jube pikk ja väsitav kuna kõik juba ootasid seda laagrit väga. Paljudele oli see esimene vibulaager või laager üldse. Nii et neil võttis natuke aega, et kohaneda.

Kohale jõudes jagasime end esimese asjana tubadesse ja läksime lõunat sööma, peale mida pakisime asjad lahti ja avasime laagri. Me jagasime end gruppidesse ja alustasime tegevustega, milleks olid vibulaskmine, korvpall ja erinevate asjade loopimine puupaku pihta (noad, kirved, lusikad jne). Mängisime ka erinevaid meeskonnamänge, mille käigus hakati omavahelist suhtlust arendama. Öhtul oli meil öhtusöök, vaba aeg ja tagasisidering.

Teisel päeval oli äratus varem, kui meie tavaliselt kodus oleme harjunud. Toimus mõnusa muusika saatel hommikuvõimlemine, mis äratas kõik korralikult üles. Kell 14 algas Viljandi ordulinnuse külastus. Jalutamise ajal saime teha natuke matemaatikat – lugedes kokku kohalikke trepiastmeid. Kohale jõudes nägime seal kahte torupillimängijat, üks oli tulnud kohale USA-st. Pärast pikka jalutuskäiku linnuses käisime poodlemas. Kes ostis endale snäkki juurde, kes võttis palava ilma pärast jäätist jne. Peale poeskäiku läksime ujuma. Vesi oli üllatavalt soe ja Iljal õnnestus kätega üks kala kinni püüda. Peale linnaskäiku läksime tagasi Puiatusse, kus meil oli öhtusöök ja meeskonnamängud.

Kolmas päev algas varem kui tavaliselt, sest meid ootas ees kauaoodatud viikingite küla. Me ärkasime varem, tegime kiire hommikuvõimlemise, söime hommikust ja alustasime sõitu viikingite küla poole. Viikingite külas söitsime kolme grupiga

viikingitelaeval. Kuna meil võttis aega gruppidesse jagamine, siis viimane grupp jõudis sööma natuke hiljem kui teised. Toit oli väga maitsev. Peale sööki saime osa võtta linnuselahingust ja saime proovida nii linnuse ründamist kui kaitsmist. Peale seda söitsime peale pikka päeva lõpuks ööbimiskohta, kus meid ootas öhtusöök ja tagasisidering ning öhtul oli ka disko.

Viimasel päeval saime natuke kauem magada ning peale äratust oli meil hommikuvõimlemine ja hommikusöök. Me pakisime asjad, tegime autasustamise, söime lõunat ja söitsime koju. Tee peal tegime veel peatuse, et maasikaid osta.

Terve laagri jooksul oli meil väga hea toitlustus, meie kokatädi oli tore ja suutis alati lahenduse leida, kui kellelegi miski ei maitsetunud või ta seda ei söönud. Laager oli väga lõbus ja arendav. Oleme tänulikud meie toredatele juhtidele Mirjamile, Meelisele ja Iljale, kes jõuavad ja soovivad meiega seal tegutseda.

Fotod Mirjam Vinkler

Eesti 4 H suvepäevad 2023 Võhandu Puhkekeskuses Võrumaal

Foto Mirjam Vinkler

Eesti 4 H Virumaa piirkonna klubid „Õnneseened“ ja „Õnnelikikesed“ ehk Kurtina noortekeskuse noored

18. juulist kuni 21. juulini toimusid järjekordsed Eesti 4 H suvepäevad, mis seekord leidsid aset looduskauis Võhandu Puhkekeskuses. Suvepäevadel osales 140 noort Eesti erinevatest piirkondadest. Nelja laagripäeva jooksul toimus palju erinevaid tegevusi.

Esimesel päeval peale suvepäevade avamist toimusid liikumismängud, mille käigus oli laagrilistel võimalus omavahel tuttavaks saada. Vahepealsel ajal käidi ujumas ja mängiti väikestes seltskondades mängu isetekkelise rõõmu tähe all. Päeva lõpus esines laagrirahvale lõõsupillimängija Võrumaalt ning toimus disko.

Teisel päeval toimusid töötoad ja väljasõidud kohalikesse taludes. Taludes said noored õppida tegema maalähedasi töid (näiteks puude istutamine) ning vaadata loomi ja linde (alpakad, ninakarud, pesukarud,

polaarrebased, sead, kitsed, jaanalinnud, nandud). Öhtul toimus inspiratsiooniteemaline üritus, kus iga piirkond sai teha enda etteaste. Päev lõppes jällegi diskoga.

Kolmandal päeval toimusid meeskondlikud mängud erinevatel spordialadel (näiteks indiaca, võrkpall, rahvastepall, rätipall, muud tähelepanu- ja osavusmängud). Öhtul leidis aset öhtuprogramm, mille naelaks oli „Öhtu TV“, kus kajastati suvepäevadel tehtut-nähtut. Päeva lõpetas disko.

Neljanda päeva esimesel poolal meistrivõistlusi üht ja teist põnevad veel töötubades (näiteks riisi ja jahu sisuga heaolupalle, küünlaroose, käepaelu) ning oligi aeg tellinnak kokku panna ja suvepäevalisi tänada ning laager lõpetada.

Lõppkokkuvõttes meile kõigile suvepäevad meeldisid ning tänusõnad kuuluvad korraldajatele, osalejatele ning suvepäevalisi võõrustanud Võhandu Puhkekeskusele. Järgmisel aastal kohtume taas Eesti 4 H suvepäevadel, aga juba teises Eestimaa huvitavas paigas!

RABAROOSIDE 22. hooaeg

Marika Valter
rühmavanem

Rabarooside 22. hooaeg algas juba 5. septembril. Esimeses proovis tervitasime kahte uut tantsijat, leppisime kokku repertuaaris ja eesmärkides. Ees ootas Tartu talvine tantsupidu ja Laulu-Mängu Seltsi 130. aastapäev detsembris, Eesti Vabariigi 105. aastapäeva tähistamine Iisakus, festival Ungaris ja Mäetaguse mõisapäev juulis. Lisaks tantsude „Tulge kokku“, „Kohaanuska“ ja „Perekonna-valss“ meelde tuletamisele õppisime selgeks „Naine, sa keeruta“ ja „Abruka valsi“.

Kokkuvõtte lõppenud hooajast olen kirjutanud tantsijate tagasiside põhjal. Ühe kollektiivi kestmise üks põhimõtteid on minu jaoks iga liikme rahulolu. Seetõttu küsisin hooaja lõpus tantsijatelt tagasisidet selle kohta, kuidas nad aastaga rahule jäid ning missugused on ettepanekud uueks aastaks.

Ave arvates oli kordaläinud aasta, oli piisavalt tegevusi, tantsimist. Katrini jaoks oli lõppenud hooaeg samuti igati korda läinud - saime terve aasta pikemate pausideta trenni teha. Ja Katrin lisab: „Olen nüüdseks tantsinud 4ndat hooaega ning üle poole sellest ajast on varjutanud Covid-19, mis on seganud nii regulaarseid proove kui ka esinemisi. Viiruseohutagi on 13 inimese töögraafikutes keeruline leida kõigile sobivat aega - aga usun, et tuleme ka edaspidi sellega edukalt toime ning loodan, et kõik jätkavad tantsimist veel aastaid.“

Karmen annab samuti hooajale hea hinnangu, kuigi oli raske kõigi järgi proovida leida.

Karit võtab hooaja kokku järgmiste sõnadega: „See hooaeg oli väga äge. Sai osaleda meile juba traditsiooniks saanud Tartu talvisel tantsupeol, kus alati läheme veel Püssirohu keldrisse seltskonnaga edasi tantsu keerutama. Tore oli esineda ka oma küla rahvale Tudulinna aastalõpupeol. Oma rahvale on nii mõnus tantsida.“

Hooajast meenutatakse ülivõrdes Ungari festivali. Ave kirjutab: „Ilm Eestimaa kiskus vihmaseks ja külmaks. Õige

aeg sooja kätte pageda. Ungaris +33 kraadi - mõnus! Seekord oli suhteliselt ühte hoidev bussiseltskond (olime koos Maidla Omasoodu, Rapla Eideratta ja Kohtla-Nõmme Kuppargiga), bussivanem tasemel. Üllatus ootas meid Raplas, kui bussirooli istus naine. Aga Margit oli super, koostöö sujus ja sõit oli kiire. Enne Ungarit avastasime Krakowi vanalinna ja Budapestis oli meil linnaekskursioon kohaliku giidiga. Ungaris oli tihe programm. Meenub põnev Pusztaprogramm, kohalik rahvustoit, vein, hobuvankritel kihutamine stepis. Mõnus puhkepaus Morahalomi termaalveekeskuses - päike ja vesi on parimad ihule ja hinge. Meelde jääb oli kingitseremoonia meie ööbimiskohas Makos, vahvad ühistantsud ja uued tantsud, koosolemisrõõm. Meie tantsuetendused võeti hästi vastu. Minu arvates olid meie tantsud parimad. Rahvale meeldivad kiired ja hoogsad tantsud. Tagasiteel ootas uus kogemus Slovakkias, kui sõitsime lahtise gondliga Solsiko mäele - imelised vaated, rahu ja vaikus.“

Ursula: „Hooaja tippsündmuseks oli Ungari festival, kus oli kuidagi erilisel mõnus tantsida. Kogu reis oli väga huvitavalt üles ehitatud: esinemiste vahepeal saime tutvuda kohaliku elu ja kultuuriga. Väga tore oli sõita hobuvankriga ja vaadata hobuste sõud ning käia termaalveekeskuse väävlibasseinis. Huvitav oli ka Budapesti linnaekskursioon. Väga vahvaks kujunes kohtumisõhtu Tšehhi ja Slovakkia noortega. Iga rühm õpetas oma maa tantse ja võimalpõrand ei tahtnud tantsijaid enam ära mahutada. Koju sõites oli suurimaks elamuseks gondliga mäel käimine. Millised võrratud vaated sealt avanesid! Sedasi koos reisides saad aru kui ühte hoidev meie tantsurühm on. Aitäh Ehale ja Marikale!“

Katrin: „Mako (Ungari) festivali kohta on mul ainult kiidusõnu. Mul ei ole muidugi võrdlusmomenti aga leian, et oli igati õnnestunud reis. Kõik esinemised läksid suurepäraselt (isegi pealtvaatajad „tõmbasime“ kaasa), saime nautida nii kultuuriprogrammi kui ka iseseisvalt erinevaid linnu avastada (sh kohalikke kööke) ning ilmad olid ilusad. Siinkohal kiidaksin reisi korraldajaid, kes tegid meile väga põhjaliku reisikava, mis

võimaldas meil igast riigist (Poola - Slovakkia - Ungari) tükikesi näha.“

Eha kirjutab: „Ungaris esindasid Rabaroosid Eestit juba teist korda. Tiheda esinemiskava täienduseks leidsid aega ka mitmete huviväärtuslike objektide külastamiseks. Budapesti linnaekskursioonil tutvustas soome-ugri keelte dotsent Petro Pomozi eesti keelele meile värvikalt Ungari ajalugu ja tänapäeva. Esinemispaikades tunnetasime rahva lähedust ja aktiivset kaasaenamist. Taas oli soe vastuvõtt Pusztas. Taaskohutamine Tatrates ja Karpaatide iluga ning nende müstiliste koobaste võluga kuulus samuti reisiplaani.“

Ja Ungari reisi võtab väga ilusti kokku Astrid: „Ungari reis meeldis mulle väga. Mind ei ole bussireisid sugugi veel ära tüüdanud. Arvan, et ühine kannatamine seob meid rühmana kokku ja lähendab veelgi. Mulle meeldis, et esineda saime Ungaris palju ja seda ikka oma kandi rahvarõivastes. Olgugi, et ilm oli kuum, ei määra see midagi, kui süda oma kodukoha esindamise pärast uhkusest pungil.“

Ave meenutab hooajast veel aastalõpupidu ning rekordiarvu külastajaid, mis näitab, et traditsioone tuleb jätkata. Tartu talvine tantsupidu ja ühistantsud Raekoja platsil on alati südant soojendavad. Rabarooside sünnipäev Aqva Spa-s oli mõnus puhkus ja lõõgastus. Ja hooaja viimane tantsimine Mäetaguse mõisapäeval. Oma vallas on alati rõõm esineda.

Mis saab edasi? Nagu arvab meie juhendaja Eha: „Tundub, et väsimise märke veel pole, sest juba planeeritakse uut seiklust ja mõeldakse repertuaari täiendamise peale. Lepitakse sellegagi, et proovid toimuvad „liuggraafiku“ järgi ning mõne tantsija teekond proovi ja tagasi on pea poolsada kilomeetrit.“

Olen sama meelt, mis Eha, et rühma seob tervikuks mitte ainult tants vaid ka ühised sünnipäevad, SPA-külastused, festivalid. Rühma seovad tervikuks tantsijad ja rõõm koosoldud ajast. Usun, et sügisel algav 23. hooaeg tuleb põnevaid väljakutseid ja huvitavaid tantse tulvil. Täna südamest Rabaroose ning meie pereliikmeid, kes on selle kõik meile võimalikuks teinud.

Tähistame taas iseseisvumispäeva Laulupiknikuga!

20. augustil kogunevad Narva Joaorgu Laulupiknikule tunnustatud koorid ja armastatud artistid, et tähistada üheskoos publikuga lauldes Eesti taasiseseisvumise 32. aastapäeva. Suurt üheslaulmist korraldab Integratsiooni Sihtasutuse Narva eesti keele maja.

„Nagu 2021. aastal Narvas toimunud Kooslaulmispidu, on ka Laulupiknik keelte ja kultuuride vaheliseks sillaks. Selle eesmärk on tuua kokku Ida-Virumaa inimesed ning erinevad kogukonnad, et näidata Narva kultuurilist rikkust, harjutada üheslaulmise kaudu eesti keelt ja tähistada koos Eesti taasiseseisvumispäeva,“ ütles Laulupikniku loovjuht ja Integratsiooni Sihtasutuse Narva eesti keele maja juhataja Anna Farafonova.

Laulupikniku peaesineja on eesti ja vene emakeelega inimesi ühendav Narva eesti keele maja tandemkoor, keda toetab sõpruskoor Paldiskist. Kontserdil astuvad üles ka Narva eesti

keele maja loodud kogukondliku räppooperi „Karma“ solistid Kelli Uustani ja Atlan Karp ning Narva laulja Anne Kalinen. Samuti tulevad lavale Narva Muusikakooli koorid, Narva folklooriansambel Suprjadki, Narva Eesti Seltsi meesansambel ja Iisaku regilaulu ansambel. Laulupikniku lõpetab Uku Suviste.

„Üheslaulmise repertuaari valis Narva eesti keele maja koostöös partneritega sellised laulud, mis oleksid võimalikult paljudele tuttavad. Terve kontserdi jooksul saavad peokülalised kaasa laulda, sest laulude sõnad on näha suurelt ekraanilt,“ ütles Anna Farafonova. „Kõik huvilised saavad Laulupiknikul

Lisainfo
Integratsiooni Sihtasutuse kommunikatsioonipartner
Greta Külvet (tel: +37251962613; e-post: greta@mintgreen.ee)

tasuta osaleda. Tulijatel tasub kaasa võtta kõik piknikuks vajalik - alates toitudest kuni piknikutekini.“

Laulupiknik toimub 20. augustil Narva Joaorgu linnuse nölval. Sisse pääseb kell 16.30, kontsert toimub kell 17-20. Kohapeal ootab lapsi batuudiplats ja kõigil on võimalik rentida paati ning osta tänavatoitu. Kaasa tasub võtta kõik piknikuks vajalik (toit ja piknikutekk) ning selga panna ilmale vastavad riided (vihma korral vihmakeep). Sündmus on kõigile osalejatele tasuta.

TUDULINNA LAULU-MÄNGU SELTS
KORRALDAB

Tudulinna esmamainimine
440

TEEMASARI

KOHTUMISHETKED

3 | 09 KOHTUMINE TUDULINNA OLULISTE PAIKADEGA. MATK

10 | 09 KOHTUMINE KODULOOTOAS. VÕIMALIK TUTVUDA VÄLJAPANEKU JA ERINEVATE MATERJALIDEGA.

30 | 12 KOGUKONNALIHKMETE KOHTUMINE AASTALÕPUPEOL

Fotod Aulis Pärnpuu ja Merle Pikhoff

Mäng vääris küünlaid

Juuli viimane nädal algas Iisaku rahvamajas tänavu hoopis teisiti kui tavaliselt. Enamasti on olnud sel ajal vaikne puhkuseperiood, aga nüüd läks korralikuks mölluks, sest algasid suvelavastuse „Kõik roosid...“ kohapealsed proovid.

Merle Pikhoff

Nädal täis tihedaid ja pikki proove, et reedel olla valmis publiku ette astumiseks. Loomulikult ei saanud etendus valmis selle ühe nädalaga, sellele eelnesid proovid Tallinnas ja Iisakus, koorid olid selgeks õppinud omad lood, aga ikkagi oli väga kaalukas osa ja ter-
vikuks kokku sidumine jäänud viimasesse nädalasse. Tuleb tunnustada, et see ei olnud just liiga lihtne, aga kahtlemata väga kogemusterohke ja kogukonda liitev protsess. Ja esialgne tagasiside on andnud kinnitust, et asi läks ka publikule korda. Vägev! Julgen arvata, et tegemist oli kokkuvõttes ühega tänavusuvisest tippsündmustest Ida-Viru-
maal. Neli etendust tõi kokku üle tuhande vaataja lähedalt ja kaugelt. Iisaku sai kohana päris suurt tähelepanu ja meie lauluväljaku ilu kiitmisega ei olnud kaugelt tulijad kitsid. Ilmataat oli ka armuline, saime vaid paaril korral pisikese peene vihmaagara, kuigi prognoosid oli hoopis hullemad.

Tegemist oli Rednar Annuse kirjutatud ja lavastatud muusikalise komöödiaga „Kõik roosid...“, mis kõneles meiekandimehe

Helend Peebu kasvamisest ja jõudmisest Vanemuise teatrisse ning oma surematu „Kerjuse laulu“ esitamiseni selle laval. „Helend Peep oli pärit Iisakust ning oli osa kohalikust teatrielust. Seega oli oluline tuua see lugu tagasi sinna, kus see alguse sai,“ selgitas autor. Žanrimääratluseks oli küll komöödia, aga lugu oli tegelikult südamluk, kuigi kujutas üsna tõetruult üht sedavõrd pöörast perioodi meie ajaloos, et tegelikult ei teagi, kas selle peale naerda või nutta.

Lavale astus 55 näitlejat/lauljat, kaks koera ja veidi ka tehnikat. Näitlejate hulgas oli nii professionaale kui harrastajaid, viimaste hulgas meie oma rahvamaja näiteringi liikmed ja kohalikud lapsed, Iisaku Segakoorile oli appi tulnud Kirderanniku koor ja nii mõnelgi koorilauljal õnnestus saada väike sõnaline roll ning teha seega oma teatridebüüt näitlejana.

Oli väga lahe ja kannatlik kamp!

Aitäh kõikidele! Loo kirjutajale/lavastajale, näitlejatele, lauljatele, kunstnikule, heli- ja valgutehnikule, lavaehitajatele, rekvisiitide valmistajatele /laenajatele, koortehnikale, toetajatele ja publikule.

Iisaku on nüüd kindlasti mitmeid kordi kuulsam ja meie kogukond ühtsem!

Kogusin ka pisut muljeid tegijatelt endilt.

Ellinori, Helendi esimest abikaasat ja Ines Parkerit mänginud **Tagne Võip** on hetkel igapäevaelus lastega kodune. Projekti sattus produtsendi Kadri Lukki soovitusel, kellega koos nad on päris pikka aega improteatrit teinud.

"Olen lisaks esimest korda, aga tegin sellel nädalal paigaga tutvust: Mulle meeldib joosta ja kui ma tavaliselt ei pildista jooksu ajal, siis lisaks olles võtsin joostes nii mõnigi kord telefoni kätte ja tegin lausa albumi. Mulle väga meeldib siin. Etendusest rääkides oli kõige keerulisem ja ärevust tekitavam mikrofonide vahetus, soeng ja ajanappus ei teinud seda just kergeks. Publiku poolt oli tunda ja vahel ka kuulda väga siirast kaasaelamist, see tegi rõõmu ja andis mänuquindu juurde."

Tanja Elken, koorijuht ja Johanna Mägi osatäitja:

„Etenduse käigus sai oma teadmisi ja silmaringi laiendatud, teada huvitavaid detaile tähtsatest inimestest nagu Ird, Peep, Ida Urbel. Tutvusime Missis Estoniaga 2023 (Mari-Ann Usberg, etenduses Ida Urbel), suurepärase näitlejatega, peaosatäitja Maarius Pärnaga, lavastaja Rednar Annuse ja väsimatu projektijuhi Kadri Lukiga. Õppisime tundma toonaseid hoiakuid ühiskonnas, meele, pidime ju ennast mõtlema erinevatesse ajastustesse, eelmise sajandi kolmekümnendatesse ja kuuekümnendatesse aastatesse.

Tore, et kooriliikmed said ennast proovile panna nii muusikalises kui sõnalises osas. Omal kohal on ütlus – annad sõrme, läheb ka käsi. Meie lauljad võtsid vastu pakutud lisaosad ning osutusid tublideks ka sõnalistes episoodides. Ja muidugi sai nii mõnelgi lauljal selgeks riiete vahetamine kiiruse peale. Põnev oli jälgida, kuidas proovide jooksul tekkisid lavastajal kergesti paralleelid tegelaste ja veel puuduvate osatäitjate vahel. Nii said peale Aare ja Eda, Kristo ja Liina erinevates rollides silma paista ka Anneli, Heinar, lisaku Segakoori variatud tantsuannetega mehed ja mina.

Iga järgneva etendusega saime kindlust juurde. Kõige lõbusam oli nii proovides kui etendustel meie bussistseen. Me isegi ei uskunud, et nii palju rahvast mahub ühte väikesse bussi. Nalja tegi kõvasti see, et bussis polnud kusagilt kinni hoida. Olgugi, et vahemaa, mille läbisime sõites, oli lühike, saime korralikult lõksuda. Tagumisi ukse peale teise etenduse proovi ei julenud enam keegi kinni panna, sest proovi ajal (hea, et mitte etendusel!) kiilus üks kahest uksest kinni ja kuna ukсед olid ka omavahel kinnitatud, siis ei saanud me neid üldse lahti. Õnneks sai kindlakäeline (-jalgne) Ird (Henrik Normann) meid välja päästa. Ja nii sõidime teisel etendusel vaid ühe kinnise uksega, teiste hoidsime käpidemete puudusel läbiprotestatanud aukudest ise kinni.

Hea oli kuulda, kui lavastajalt küsiti, kas etenduses osales Vanemuise koor.

Vaatamata sellele, et aega proovideks ja repertuaari õppimiseks koos muusika aranžeerimisega ja omaloominguga oli vähe, õnnestus meil kõik planeeritu ellu viia. Näiteks lasteetenduse laul oli meie koori omalooming, mis sündis põhimõtteliselt ühes proovis ja sai kohe ka salvestatud.

Isiklikult olen seda meelt, et koorilaulu seisukohalt vastas viimane etendus 100% minu ootustele.

Kolmanda etenduse I vaatus lõpusteenis oli minul suhteliselt vähe aega riiete vahetuseks. Lava taha oli püstitatud meile suur telk, kuhu sai varjuda päikese/vihma eest. Kuna seekordne ümberkehaastumine toimus laululava taga, minu kleit rippus seina peal riidepuul ja riideid vahetades oli telgi katust minu naba kõrgusel, siis viskasin kleidi korrraks telgi katusele. Eelmised riided seljast ja siis selgus, et kleit on läbimärg, sest veidi enne oli maha sadanud paras sahmakas vihma ning kleit oli maandunud kenasti telgi katuselohku ja saanud läbimärjaks. Polnud enam midagi teha, tuli kuidagi märja ja külma kleidi sisse puaeda. Õnneks kuivas kleit seljas kiiresti.

Huvitav oli jälgida ka publikut. Enne pole sellele eriti tähelepanu pööranud, kuid tõesti, publik võib olla väga erinev. Teise, kolmanda ja neljanda etenduse publik tundus rohkem kaaselav, aga võibolla see sõltus ka sellest, kuidas etendus laabus. Eriti tore oli see, et kolmel viimasel etendusel paluti korraldaja lavastuse viimast muusikalist numbrit „Kerjuse laul“, mida me tegime hea meelega.“

Helendit kehtastanud **Maarius Pärnalt** uurisin, kuidas ta tundis end laval, kui vastu mängis suur hulk harrastusnäitlejaid.

„Koos harrastajatega mängimine ei ole üldsegi halb asi. Kahtlemata annab kutse- lisele näitlejale kool hea baasi, aga vahel on tähtsamgi veel omavaheline klapp ja õnneks saime Tallinnas näiteks Ellinori rollis olnud Tagnega piisavalt aega proove teha, teineteisega harjuda ja seega oli tekkinud meil ka vastastikune usaldus ning olime leidnud ühise keele. Nõ prasi näitlejatega ei pruugigi seda alati tekkida.

Üks, mis kindel - alati kipub aega nappima, seda enam sellise nädalaga kohapeal kokku pandava tükiga. Üllatusi oli palju, aga need olid ületatavad.

Minu suurim väljakutse oli kahtlemata see, et Helend Peep oli tenor, aga mina olen bariton, tuli hääleseade abil oma häält veidi tõsta."

Andra Villers Kirderanniku koorist:

„Sain võimaluse osaleda näidendis, mis on ühest väikesest kogukonnast pärit näitlejast, kes samas mängis end suureks ajastul, kus algus oli raske, sest polnud võimalusi. Aua hiljem oli riigikord selline, kus oli keerukas olla oma tegemistes vaba loomeinimene. Sellega oli lihtne samastuda, kuna paljud meist mäletavad ja mõistavad seda aega.

*Tore oli see, et lavastaja aitas proovide ajal ja enne etendusi näid-
dendit ja selle dramaturgiat paremini mõista.*

Nii palju jalaga teistele tagumikku andmist (see on selline komme hea õnne toomiseks laval) pole varem olnud ja vabandan, kui kel-
lelgi sihiku ebatäpsusest reieluu hellaks lõin.

Positiivne stress on vajalik selleks, et midagi saavutada ja teha seda võimalikult hästi. See oli üks üle pika aja parimaid stressse minu elus, sest sellest sündis midagi, mida tuldi vaatama.

Kogu protsess oli väga dünaamiline, kõik sündis alati koha peal, oli kordumatu ning me viibisime selles hetkes. Kui koorijuht pärast küsis, miks me teiste sõnadega laulsime, vale noodi võtsime või unustasime, kuhu astuda, siis vastust polnud anda, sest see hetk oli möödunud, aga jäi emotsioon ja mälestus millestki suurest, mis oli lavastaja ja meie koorijuhi poolt ellu aidatud.

Elu koosneb hetkedest ja hetkes tuleks püüda ka elada. Me kõik otsime enda ellu häid emotsioone ja need jäävad meiega koos mälestustega hetkedest, mida oleme kogenud.

See oli koostöös sündinud kunst, millest tekkis näidend. Ja mis põhiline, see oli vaatamist väärt nagu saime oma tuttavate ja lähedaste tagasiside kaudu kuulda.

Vaba tõlgendus näitlejate dialoogist 3nda etenduse ajal:

Osatäitja 1: „Mis nüüd kurat edasi saab?“ Osatäitja 2: „Aga kust kurat mina seda tean?“

Vahepeal jõudis õnneks esimese osatäitja mälu taastuda ning etendus läks edasi. Vaatajad ei saanud aru midagi. Kontrollisin järele. See on improvisatsioon ja kaasosaleja tugi, mis alati oli olemas. Vaikla maapäevadele.

Vaika maapäeva stseenis tuli kõigil lõbus olla ja kõva häälega naerda. Naermine on üks enim lihastööd nõudev tegevus ning puudub piisav professionaalsus naeru esilekutsumiseks. Üks vana- maid kooriliikmeid pidas vajalikuks sel ajal hakata rääkima, kuidas tema lapsena Porskovos seenel käis. Kuulasime viisakalt tõsiste nägudega, sest vanema inimese meenutuste peale ju naerda pole viisakas. Aga kui ta järgmisel etendusel jälle sama juttu rääkima hakkas, siis aitas see meil päris orgaaniliselt stseenis naeruga hak- kama saada."

Anneli Kirotar mängis Epp Kaidut, Kaarel Irdi abikaasat.

Anneli Kirotar mängis Epp Kaidut, Kaarel Kallaste ja Kalle Kallaste rolli. Nõuab, et teater ei ole ainult lastele, vaid ka täiskasvanutele. "Ma ei taha, et lapsed oleksid teatrit lihtsalt vaadates, vaid et nad saaksid kaasa rääkida ja osaleda. Teater on hea vahend, et lastel saaks olla kaasa rääkimiseks ja osalemiseks. Ma ei taha, et lapsed oleksid lihtsalt vaadates, vaid et nad saaksid kaasa rääkida ja osaleda. Teater on hea vahend, et lastel saaks olla kaasa rääkimiseks ja osalemiseks."

Anneli: „Põnev on mängida koos professionaalidega, õpid igal sammul, aga nõuanded ei tule kunagi ülevalt alla vaid on äärmiselt sõbralikud ja lasevad end nii hästi tunda. Algul pelgasin, aga siin lisakus on olnud nii tore nädal. Ma ei olnud lisakust varem kuulnudki, aga siin on ilus ja siinsed inimesed on nii toredad ja sõbralikud. Ja Alajõe rand- lihtsalt võrratu!”

Allan Kress mängis etenduses Alfred Meringut, Leningradi miillitsat ja kana. Temalt uurisin aga hoopis tema täna veel nelja aastase väga vakra ja kannatliku tütre Aleksandra kohta, kel ka oli oma väike roll kaupluse stseenis.

„See oli Aleksandra jaoks esimene kord olla niiviisi kodust eemal ja ööbida mujal. Korra Rednar rääkis, et oleks vaja ühte väikest tüdrukut ja haarasin sellest võimalusest väga kinni, sest tahaks juba varakult pakkuda lastele erinevaid võimalusi ja kogemusi, mis oleksid neile meeldima hakkaks.“

Allan on Rednariga koos mänginud juba kooliteatri aegadest peale ja lisaku rahvamajas oli ta umbes täpselt 7 aastat tagasi, kui siinsamas pulmaisa kohustusi täitis. Aleksandra aga leidis siit endale uusi sõpru, eriti hästi klappis ta Marteniga. Ja veel..., küs tädi (ma kahtlustan, et see oli lasteaja direktor Liina) kinkis Aleksandrale kena heegeldatud nuku, aga ta ei mäletanud täpselt, kas ütles aitäh. Igatahes oli ta väga õnnelik ja tänulik.

Ja mõned päevad pärast viimast etendust, kui oli olnud võimalus asja väikese distantsi pealt vaadata, küsisin veel **Rednar Annuselt**, kas kõik loodetu/planeeritu realiseerus.

Rednar: „Mind isegi veidi üllatas, kuidas see asi sai täies mahus lõpule viidud, sest see muudkui kasvas tegemise käigus. Algselt ma ei kujutanud seda kõike ette nii suurejoonelise ja nii paljusid inimesi haarava projektina. Olen sellest siiani üllatunud. Veel sain enda jaoks selgeks, olles tekstipõhise ja -keske lähenemisega teatrikoolituse saanud, mis sest, et viimasel ajal seoses improteatriga ja Helsingist saadud koolitusega sellest veidi eemaldunud, et ma ei peagi end enam vaevama kõnetava teksti otsimise või tõlkimisega. Sain aru, et kui ma tean, mida tahan öelda ja kujutada, siis suudan ma seda teksti ise luua ja sellega ka publikut haarata. See on päris suur murdepunkt minu jaoks ja julgustab ka edaspidi kirjutama. Põhiline on idee olemasolu. See oli ehk minu jaoks kõige suurem äratundmine.

Ja Helendi nimi sai jälle korraks tolmust puhtaks ja meelde tuletatud, et lisakust on pärit tegijaid mehi ning küllap tuleb neid ka edaspidi."

Я ВАМ ПИШУ ...

АЛУТАГУЗЕ И ... ПЕРВАЯ КНИГА НА ЭСТОНСКОМ ЯЗЫКЕ

Николай ПАВЛЕНКО,

литератор, переводчик и любитель-краевед

Общеизвестный факт, что в основу современного эстонского языка лег диалект Вирумаа, и, кстати, финны до сих пор называют эстонцев виролайседе. Но, оказывается, и та часть Вирумаа, которая именуется Алутагузе, тоже внесла свой вклад в дело популяризации и развития эстонского языка. Как и повсеместно, в Эстонию письменность пришла вместе с религией. В 20-х годах XVI века в Эстонию проникло учение Мартина Лютера, который ратовал за реформацию католицизма, обретения подлинной веры через личное общение человека с Богом. Последователи лютеранства выступали за то, чтобы церковное богослужение проводилось не на непонятной простому народу латыни, а на доступном ему родном языке. Первая книга на эстонском языке была напечатана в немецком городе Любеке в далеком 1525 году. Книга эта до нас не дошла, а вот фрагмент изданного в 1535 году и сохранившегося у нас лютеранского катехизиса был тоже на двух языках (на немецком и эстонском), и авторов тоже было двое - Симон Ванрайт (немецкий текст) и Иоган Кооль (автор эстонского текста). И что, спросите вы, причем тут Алутагузе? А притом, что эстонский текст был изложен на диалекте, на которым разговаривали исключительно жители ... Алутагузе! Отсюда несложный вывод: автор эстонского текста был родом из Алутагузе, и ему было проще излагать мысли на родном и привычном ему языке.

Детальные планировки (ДП)

Алутагузское волостное управление сообщает о результатах публикации эскизов ДП недвижимости "Uuemetsa" и "Järvekald" в деревне Уускуля, а также недвижимости "Monacho" в деревне Куру. Публичная презентация проходила с 25.04 по 25.05.2023, в ходе которой департаменты транспорта и охраны окружающей среды внесли свои предложения и свои мнения. Публичное обсуждение проходило 01.06.2023 года в береговом здании Каукси. Алутагузское волостное управление приняло 13.07.2023 года свою точку зрения по представленным предложениям и в ДП вносятся необходимые изменения. С представленными предложениями и точками зрения можно ознакомиться на веб-странице волости: www.alutagusevald.ee/avalikud-valjapanekud.

ПАМЯТКА ДЛЯ ГРИБНИКОВ СОБРАТЕЛЕЙ

- ☐ Мобильный телефон с полностью заряженным аккумулятором
- ☐ Чистая питьевая вода
- ☐ Яркая водонепроницаемая одежда
- ☐ Неотложные/необходимые лекарства
- ☐ Проинформируйте близких о времени, месте и предполагаемом времени возвращения

Если вы заблудились в лесу и понимаете, что не можете выйти из леса самостоятельно, немедленно звоните 112!

Politsei- ja Piirivalveamet
Ida prefektuur

ДЕПАРТАМЕНТ ПОЛИЦИИ И ПОГРАНОХРАНЫ НАПОМИНАЕТ,

что, отправляясь в лес, необходимо взять с собой полностью заряженный мобильный телефон, чистую питьевую воду, яркую и устойчивую к погоде одежду, необходимые лекарства, и обязательно сообщите своим близким о времени выхода в лес, о месте пребывания и предполагаемое время возвращения домой. Очень полезно взять с собой и свисток, зажигалку и навигационное оборудование.

В случае, если вы сами, или ваши близкие попали в лесу в беду и не могут найти сами дорогу домой — здесь критически важный фактор-время. Поэтому, пожалуйста, без промедления звоните по номеру 112. Желаем безопасного нахождения в лесу!

Отпразднуем День восстановления независимости Певческим пикником!

Нарвский дом эстонского языка Фонда интеграции приглашает на Певческий пикник, в рамках которого можно будет насладиться уникальным концертом, а также подпевать выступающим хоровым коллективам и артистам. Приуроченный к годовщине восстановления независимости Эстонии пикник пройдет на Липовке 20 августа.

«Певческий пикник, как и проведенный в 2021 году Праздник песни, призван навести мосты между разными языками и культурами. Его цель — провести с жителями и гостями Ида-Вирумаа совместное мероприятие, которое поможет раскрыть многообразие культуры Нарвы и попрактиковать эстонский язык, а также отпраздновать День восстановления независимости Эстонии», — сказала Анна Фарафонова, креативный директор Певческого пикника и руководитель Нарвского дома эстонского языка Фонда интеграции.

Главными исполнителями будут танцевальный хор Нарвского дома эстонского языка, в котором поют люди с различным родным языком, и смешанный хор из Палдиски. В концерте также примут

участие солисты созданной Нарвским домом эстонского языка рэп-оперы «Карма» Келли Уустани и Атлан Карп, а также нарвская певица Анна Калинен. Их выступления дополняют хор Нарвской музыкальной школы, Нарвский фольклорный ансамбль «Супрядки», мужской ансамбль Нарвского эстонского общества и ансамбль рунических песен из Ййзаку. Певческий пикник завершит Уку Суviste.

«Совместно с партнерами мы подобрали для репертуара Певческого пикника песни, которые уже многим знакомы. Чтобы на протяжении всего концерта песни можно было легко подпевать, мы выведем их тексты на большой экран. Все желающие могут присоединиться к нам бесплатно. С

собой советуем взять то, что необходимо для пикника», — пояснила Анна Фарафонова.

Певческий пикник пройдет 20 августа в Нарве, на Липовке, у склона крепости. Вход откроется с 16:30, концерт пройдет с 17 до 20 часов. Для детей будет открыта батутная площадка, а всем гостям будет предоставлена возможность арендовать лодки и купить готовую еду. Советуем взять с собой всё необходимое для пикника (еду, плед и тп) и одеться по погоде (на случай дождя захватить с собой дождевик). Вход бесплатный.

Дополнительная информация:

партнер Фонда интеграции по вопросам коммуникации

Грета Кюльвет

(тел: 51962613,

эл. почта: greta@mintgreen.ee).

Авторы фотографий: Валерия ШЕВЧЕНКО и Наталья АНИКИНА

Праздник: традиция, мастерство и радость

5 августа в Алайыэ в шестой раз прошел традиционный праздник, который проводится в рамках проведения Дня деревень Причудья. Об этом наша беседа с Татьяной Шевченко, главным организатором мероприятия в Алайыэ.

- Насколько регулярно проведение подобных мероприятий в Алайыэ, чтобы их можно было называть традиционными?

- Вообще летние праздники в наших местах, учитывая здешние природные условия, проводятся регулярно, но особого внимания, а значит и серьезной подготовки, требуют мероприятия из тематического цикла "День деревень Причудья", которые ранее проводились каждые пять лет, а нынче ежегодно. По установившейся традиции День открывается выступлением местных коллективов художественной самодеятельности, а также наших ближайших соседей.

- Сохранение традиций — очень благородное дело, но жизнь от нас постоянно

ждет и обновления. Какой новинкой обогатил нынешний праздник?

- У главной новинки, надо сказать, солидная временная предыстория. В этом году впервые женский клуб "Спица" из Алайыэ устроил очень оригинальную (и я бы сказала, наполненную глубоким смыслом) демонстрацию мод. Мастерницы из этого клуба зимой постарались придать новую жизнь той одежде, что уже не носится, но когда-то радовала душу. Известно ведь, что новое — это зачастую хорошо забытое старое. Думаю, что многим понравилось увиденное.

- Редкий праздник обходится без сюрпризов. У вас они тоже имели место?

- Меня на таких мероприятиях уже трудно чем-то удивить, но сюрприз был, и был

очень-очень приятный. У нас, опять же по установившейся традиции, обязательно есть что-то специально для детей. Раньше это были преимущественно развлекательно-игровые программы, а ныне под руководством Натальи Аникиной (йыхвиский детский клуб "Тилли-Милли") были проведены три тематических мастер-класса, в которых, наряду с детьми, приняли активное участие многие взрослые. Прекрасный пример содружества поколений!

- Какова же, на ваш взгляд, итоговая оценка?

- Мне трудно давать самооценку, но твердо убеждена, что праздник и на сей раз удался. Моим словам можно верить или нет, но вот фотографии, мне кажется, очень убедительно подтверждают мною сказанное.

Интервью провела
Нико ГРИГОРИЧ

Kõnevurriga mängides häälikud lõbusalt selgeks

Maarit Toompuu

Eestit kummitab paljude spetsialistide puudus ja nii on see ka logopeedidega. Samuti on laste kõneprobleemid kasvutrendis. Seetõttu maadlevad paljud lapsevanemad oma eelkoolialiste laste logopeediliste muredega, kuid iga teraapia puhul on kodune töö lapsega ülioluline. Ja kui kord on logopeedi juures käidud, siis järgmine küsimus tekib kodus – kuidas saada laps tegema harjutusi, mis talle nii tüütud ja väsitavad tunduvad.

Just sama probleemi ees seisib ka Maarit, kelle eelkoolialine poeg maadles R-häälikuga. „Kuna minu laps ei olnud nõus logopeedilt saadud häälikuseade harjutusi kodus kaasa tegema, pidin leidma mängulise viisi, kuidas last motiveerida,“ rääkis Maarit. Ta kasutas nutikalt ära metallist keerleva kettaga kommikarbi, millest sündis Kõnevurri esimene prototüüp. „Sellest sai meie kodus hitt-mäng ning igapäevase mängimise tulemusena oli kuu ajaga puuduolev häälik lapsel selge,“ lisas Maarit.

Kodusest eduloost ajendatuna asutas Maarit koos kahe teise noore emaga, Jane ja Kaili, sotsiaalse ettevõtte Kõnekindlus, mis asus arendama ja tootma Kõnevurri. See on innovaatiline õppevahend, mis aitab kaasa eelkoolialiste laste kõnearendamisele läbi lõbusa mängu.

Kolm noort ema on oma töö, pere ja laste kõrvalt panustanud kogu südame

Kõnekindlus. Pildi autor: Kõnekindlus OÜ

ja oma vahenditega Kõnevurri arendamisse, et iga logopeedilist toetust vajav laps seda saaks. Loomulikult ei tee nad seda üksi, vaid arendamisse suure panuse andnud ka logopeedid ning veel mitmed teised spetsialistid, sest Kõnevurri peres on liikmeid väga mitmete

teemadele, vaimsest tervisest seltskonnajuttudeni. Et Kõnevurri kasutada, ei pea olema mingi mure, sest Kõnevurri mänguketastega saab arendada üleüldiselt lapse sõnavara, eneseanalüüsi, mõista ja suunata oma tundeid ning mõtteid, suhtlemisoskust ning toetab lapse ja täiskasvanu usalduslikku suhte kujunemist.

Mõne aastaga on ära tehtud tohtu töö, tänu millele on Kõnevurr jõudnud ligi 300 Eesti lasteaeda ja paljudesse Eesti peredesse, mis teeb tegusatele emadele siiralt rõõmu. Ning seda, et laste kõne arendamine on tõesti vajalik näitas ka Jõgeva 2022.a. kaasava eelarve rahvahääletus, kus enim toetushääli kogus just Kõnevurri kõnearengu komplektide soetamine lasteaedadele.

Lisaks on noorte naiste ettevõtmist tunnustatud mitmeti, viimaste seast võib välja tuua Eesti Disainiauhinnad Bruno nominatsioon ning Eesti Kvaliteediühingu Kvaliteediinnovatsiooni auhind – Tervishoiu Innovatsiooni 2022. a kategooria võitja. Samuti

osalesid Maarit, Jane ja Kaili Ajujahis, kus tihedas ja pingelises võistluses õnnestus neil jõuda 15. hooaja TOP9 hulka!

Ent nüüd on jõutud punkti, kus järgmiste sammude tegemiseks vajab Kõnevurr mahukaid uuendusi, et olla

Kõnekindlus hoolib laste haridusest, sest enesekindlad, korralikku ja soravat keelt kõnelevad lapsed on meie tulevikutegijad.

veelgi ajakohasema sisuga ning olla oluliselt kättesaadavam kõigi soovijate jaoks. Lisaks on ees uuele nimele üleminek, kus nende ettevõttest Kõnekindlus saab Lengu. Nimevahetus aitab liikuda Kõnevurriga Eestist väljaspoole. Kõikide plaanide teostamiseks lükkasid naised Hooandja platvormil käima kampania, et koguda Kõnevurri arendamiseks uut hoogu ja vahendeid. Hooandja kaudu on kõigil laste haridust ja tulevikku väärtustavatel inimestel ning ettevõtetele võimalus ölg alla panna. Toetussumma on igähe enda valida, olgu see kasvõi 1 €, sest iga väike panus loeb ja on kokkuvõttes suure mõjuga.

Valmis Peipsimaa pärandit tutvustav kaardimäng Peipsimaa memoriin

Ederi Ojasoo
PEIPSI KOOSTÖÖ KESKUS

Peipsi Koostöö Keskuse projekti ER 193 Heritage Hunters tegevusena valmis kaardimäng Peipsimaa iseloomulikest objektidest „Peipsimaa memoriin“, milles on 40 piirkonnale iseloomulikku pärandiga seotud kaardipaari koos väikese selgitusega.

Möödunud aastal sai hoo sisse Peipsimaad kõnepruukide kaupa tutvustav pärandirada. Veebikaart on leitav aadressilt <https://ctc.ee/peipsimaa/e-kaart-parandirada>. Pärandirada annab ülevaate Peipsimaal olevatest huviväärsustest lähtudes piirkonna keelelisest ja kultuurilisest eripäradest. Kaardi põhjal saab tutvuda näiteks Kodavere murraku-, Vanausuliste murraku-, Räpina murraku-, Seto keele jt radadega.

Jätkuprojektis Heritage Hunters keskendutakse Peipsimaa keelelise ja kultuurilise eripära tutvustamisega seotud tegevuste ja mängude väljatöötamisele ja levitamisele. Nõnda ongi saanud valmis projektis kaasa lööva kunstniku Artur Kuusi käe all kujundatud kaardimäng „Peipsimaa memoriin“. Peipsimaa objektide memoriin on lõbus kaardimäng, mis tutvustab Peipsimaa eri piirkondadele iseloomulikke objekte, trennib mälu ja keskendumisvõimet. Mängus on 40 paari Peipsimaale iseloomulikke objekte, mis said välja pakutud piirkonna muuseumite ja kultuuripärandi keskuste esindajate poolt. Mängu saab mängida üksi või mitmekesi. Memoriin on tore ajaviide nii lastele kui täiskasvanutele.

Mängu loonud kunstniku Artur Kuusi sõnul oli ka tema jaoks mängu kujundamine paras pärandijaht. „Mõne pildi kujutamisel tuli ikka vaeva näha, et aru saada, milline see pärand siis välja näeb. Mitme kaardi

loomiseks ei olnud pilte ei arhiivides ega ka kohalikel kohe taskust võtta. Eks see annab märku, et pärand on kadumas ja kiirelt tarvis need pildistada,“ ütles Artur Kuus.

Lisaks on suve lõpuks valmimas Peipsimaa kultuuri ja keelerikkust tutvustav pärandiküttide orienteerumismäng, millest oodatakse osa võtma seltskondi, kellel huvi jahtida nähtavaid ja nähtamatuid aardeid. Projekti juhi Ederi Ojasoo sõnul saab kaardimäng olema üks väikestest kingitustest pärandiküttide orienteerumismängus. Samuti saab kaardimängu „Peipsimaa memoriin“ näha, katsuda ja mängida Peipsimaa muuseumites ja kultuuripärandi keskustes, kuhu need jagatakse laiali augusti jooksul.

Rohkem infot projektist <https://ctc.ee/projektid/kaimasolevad-projektid/heritage-hunters>

Rahastaja:
Eesti EL välispiiri programm.
Projekti Heritage Hunters –
Peipsiland Heritage Trail
joint marketing
kaasrahastab Euroopa Liit
Euroopa naabrusinstrumendi
raames.

Projekti eelarve on
49 645,34 eurot ja
programmi
kaasfinantseering
44 680,80 eurot.

KORILASE CHECK-LIST

- ☐ täislaetud akuga mobiiltelefon
- ☐ puhas joogivesi
- ☐ erksad ilmastikukindlad riided
- ☐ hädavajalikud ravimid
- ☐ lähedaste metsamineku ajast, kohast ja eeldatavast tagasi jõudmise ajast teavitamine

Metsa eksides on aeg kriitiline - mõistes, et ise väljapääsu ei leia, helista koheselt 112!

Politsei- ja Piirivalveamet tuletab meelde, et metsa minnes võtke kaasa täislaetud akuga mobiiltelefon, puhas joogivesi, erksavärvilised ilmastiku-kindlad riided, hädavajalikud ravimid ning teavitage oma lähedasi metsamineku ajast, kohast ning eeldatavast tagasi jõudmise ajast. Väga hea oleks kaasa haarata ka vile, tulemasin ning navigatsiooniseade.

Juhul kui teie ise, või teie lähedane satub metsas hätta ning ei leia ise tagasiteed on aeg kriitilise tähtsusega – palun ärge jääge ootama, vaid teavitage koheselt numbrile 112. Turvalist metsaskäiku!

Politsei- ja Piirivalveamet
Ida prefektuur

Eesti lapsi kimbutab ülekaal

Kui vanarahva ütlemisel „paks laps, ilus laps“ oleks tõepõhi all, saaks aasta-aastalt aina rohkem Eesti peresid rõomustada, sest neil kasvavad ilusad lapsed. Tegelikult pole rõomustamiseks põhjust, sest ülekaal sillutab teed paljude tervisemurede juurde. Tervise Arengu Instituudi (TAI) uuringud näitavad, et Eestis kasvab järjepanu ülekaaluliste laste arv. Näiteks aastail 2018–2019 tehtud Eesti õpilaste kasvu seireuuringu tulemuste põhjal oli peaaegu viiendik esimese ja neljanda klassi õpilastest ülekaalus ja 11 protsenti rasvunud. Normaalkaaluliste õpilaste hulk vanuse kasvades vähenes, ülekaaluliste ja rasvunud hulk aga suurenes.

Pontsakuse põhjuseid on mitu: lapsed liiguvad vähe, perele tootumisharjumused on pahasti ebatervislikud ja oma osa on sellelgi, et laste uneaeg jääb lühikeseks, sest nutiseadmete lummutus ei lase õigel ajal uinuda. Lastearst ja Tallinna Lastehaigla pediaatriakliiniku juhataja Reet Raukas tõdes, et võrreldes paarikümne aasta taguse ajaga liiguvad lapsed vähem, sest perele eluviis on muutunud ja vanemad viivad oma võsuke siia autoga igale poole: lasteaeda, kooli, trenni ja külla. „See tähendab, et tavapäraselt igapäevast liikumist ei ole. Samas kui päevas normaalselt tund aega õues liikuda, ei pea tingimata trennis käimagi,“ nentis Raukas.

SAJAKILONE 11-AASTANE

Vähene kehaline aktiivsus käivitab nõiarangi: kehakaal suureneb, see aga tähendab, et liikuda on raskem. Aina enam kiputakse aega veetma nutiseadmetes, sest kuidagi peab ju päeva sisustama. Kaal aga aina kasvab ja kasvab... Eelmainitud TAI uuringu tulemustest selgub kõige kogukamate laste kehakaalu kohta ehmatavad andmed – Eesti koolilaste seas oli 2019. aasta kevadel 10–11-aastaseid tüdrukuid, kelle kaal ulatus 97 kiloni ja vööümbermõõt ületas 100 sentimeetrit. 11-aastaste poiste maksimaalne kaalunumber oli sada kilo ja vööümbermõõt suisa 121 sentimeetrit.

Ülemäärane kehakaal toob aga kaasa südame-veresoonehaiguste tekkimise riski, ka on nooremas koolieas lastel diagnoositud maksa rasvumist. „Ülekaal viib ka hormonaalse tasakaalu paigast ära ja see tähendab, et täiskasvanuna võib tekkida probleeme laste saamisega,“ mainis doktor Raukas.

LAPS ON KODU PEEGEL

Lapse ülekaalu ei saa välja vabandada geneetikaga või mõne muu meist mitteoleneva põhjusega. „Mõnikord öeldakse, et meie peres on kõik paksud olnud, juba vanaema oli paks, ema samuti – järelkult on see meil geenides. Ei ole. Hoopis põlvkondade kaupa on valedsti söödud ja vähe liigutud,“ selgitas Reet Raukas. Ta lisas, et osal inimestel on tõepoolest aeglasem ainevahetus kui teistel, see aga tähendab, et peabki eriti tähelepanelikult jälgima, mida endale suhu pistetakse.

Doktor Raukas on tähele pannud, et emad järgivad lapse esimese eluaasta lõpuni väga korralikult imiku toitmissoovitust. Seejärel läheb laps üle pere tavapärasele toidule ja siis võib olukord käest minna, sest mitte kõik pere toidulaul leiduv – näiteks hamburger – ei sobi väikelapse menüüsse. Samuti on aina rohkem peresid, kus ei tarvitata näiteks piimatooteid või liha. „Perede valikuline toitumine avaldab mõju nende laste tervisele! Väikelapseas peab tarbima piimatooteid, samuti liha, kala ja muna, sest loomne valk on kasvamiseks oluline. Ka piima analooge – näiteks sojapiima – ei peaks väikelastele piima asemel andma. Kui joogipiim ei maitse, pakkuge keefiri, maitsestatud jogurtit, juustu – valikuid on palju,“ rõhutas Reet Raukas. Teine vajakajäämine puudutab köögivilju. „Kui lastele köögiviljad ei maitse, siis tuleb nuputada, kuidas need atraktiivseks teha. Kõik lapsed ju söövad makarone, järelkult võiks makaronidele lisada eri moel köögivilju, nii et laps ei pruugi arugi saada, et sööb koos makaronidega lillkapsast või porgandit,“ tõi Raukas näite, lisades, et kui suudame väikelapseas õige toitumise paika panna, siis on lapsel lihtsam ka edaspidi sellele truuks jääda.

Me teame, et päev peab algama hommikusöögiga – mudilased söövad tavaliselt lasteaia, aga liiga paljudel kooliõpilastel jääb hommikusöök sageli söömata. 2017.–2018. aastal tehtud Eesti kooliõpilaste tervisekäitumise uuringu andmeil sõi vaid 60 protsenti 11-, 13- ja 15-aastastest lastest koolipäeval hommikusööki. Ühtlasi on Reet Raukas märganud, et peredes hakkab kaduma ühise õhtusöögilaua taga istumise komme. Selle asemel võtab igaüks külmkapist midagi ja sööb kase teleka ees või oma toas. „Niimoodi me aga ei teagi, mida ja kui palju lapsed tegelikult söövad,“ nentis Raukas.

Allikad: Reet Raukas, tarkvanem.ee, Eesti toitumis- ja liikumissoovitused (TAI)

KUIDAS TOETADA OMA LAPSE TERVIST?

- Toitumine. Täisväärtusliku toitumise aluseks võib võtta toidupüramiidi: põhitoidugruppidest on suurima osakaaluga puu- ja köögiviljad ning teraviljatooted, millele lisanduvad piimatooted, liha-kalamuna. Maiustuste ja suhkru osakaal on kõige väiksem.
- Päev algab hommikusöögiga ja päeva jooksul süüakse regulaarselt.
- Liikumine. Kehaliselt aktiivne peaks olema vähemalt 60 minutit päevas, selle aja võib jagada väiksemateks osadeks. Vähemalt kolm korda nädalas tuleks teha kõrge intensiivsusega luid ja lihaseid tugevdavaid tegevusi.
- Uni. Igal öhtul peaks magama minema samal kellaajal. Väikelaps vajab ööpäevas vähemalt 11–13 tundi und (sh lõunauni), kooliõpilased 9–9,5 tundi.
- Digimaailm. Mida noorem laps, seda vähem aega peaks ta veetma ekraanide ees.
- Vaimne tervis. Kuula oma last ja ole tema jaoks olemas!

Loe lähemalt

- Toitumisest leiad rohkem infot: <https://toitumine.ee/>
- Targa vanema info: <https://tarkvanem.ee/>

SPORT ///SPORT ///SPORT ///SPORT ///

TIMO JUURSAALU
spordispetsialist

RAKVERES TOIMUSID 16. EESTIMAA SUVEMÄNGUD

16. Eestimaa suvemängud tõid Lääne-Virumaale üle 3000 eri vanuses ja eri tasemega sportlase seitsmekümnest omavalitsusest.

Suurtest maakondadest oli kindlalt parim Harjumaa. 22 maakondlikust alast võitis Harjumaa üheksa: kergejõustiku, jalgrattakrossi, orienteerumise, kettagolfi, jahilaskmise, tõstmise, meeste võrkpalli, naiste rannavolle ja tennise. Tartumaa võitis tüdrukute jalgpalli, naiste võrkpalli ning meeste ja naiste 3v3 korvpalli. Lääne-Virumaa võitis poiste jalgpalli, kõieueo ja mälumängu. Viljandimaa esindajad olid parimad trikitõukerata võistlusel ja meeste rannavolles.

Alutaguse valla võistkond osales sel korral olude sunnil tagasihoidliku osalejaskonnaga. Saavutusi naiste võrkpallis 12. koha; petankis 12. koha; naiste 3v3 korvpallis 13. koha; discgolfis 19. koha (meeste paarismängus olid Valdur/Juursalu 4. kohal. Spordijuhtide võistlusel oli Timo Juursalu 17. koht; jahilaskmises 24. koht (Viktor Tarassov MV 4. koht); meeste 3v3 korvpallis 26. koht ja kergejõustikus 38. koht (Kaisa Kukk NVI 1500 m 2. koht ja Marek Peet MVI 800 m 7. koht).

Ida-Virumaa parimana saavutas Jõhvi vald 11. koha 308,5 punktiga. Alutaguse vald platseerus 30. kohal 210 punktiga ning Kohtla-Järve linn 31. kohal 207 punktiga. Lüganuse valla leiab 37. realt ning ainult tõukeratta võistluses osalenud Narva linn sai 58. koha.

ILLUKA MURAKAGA SAI ALGUSE IDA-VIRUMAA 3VS3 VÕRKPALLISARI

Selle aasta Ida-Virumaa 3vs3 võrkpallisari I etapile oli kogunenud viis naiskonda, neli meeskonda, kaks N 35+ ja üks M 35+ võistkond, kes mängis koos meestega. Mängida sai nii vihma kui päikese käes. Naised mängisid liivaväljakul ja mängud olid tasavägisemad kui meestel ning kestsid kauem. Esimene kolmegeimiline kohtumine oli Dream Teami ja JKK vahel, kus võitjaks tuli Dream Team 2:1. Teise kolmegeimilise kohtumise pidasid 3 präänikut ja JKK. Sellest kohtumisest väljus võitjana JKK ja nii pidi naiste võitja välja selgitama viimane voor. Idablokk küll kaotas kohtumise 3 präänikule 1:2, kuid sellest piisas, et tulla võitjaks parema üldgeimide suhtega. Teine koht seega 3 präänikule ja kolmas JKK samuti parema üldgeimide suhtega. N 35+ mängiti omavahel kaks kohtumist, kus mõlemad võitis Viro-Alutaguse. Meestest võitis TTK ja M 35+ Irvala-Piilse.

Alutaguse vallalt said eriauhinnad kõik võitjad. Tublid Toila noored said aga julguse eest motivatsiooniuhinnad.

TULEMUSED

Mehed:

I koht TTK koosseisus Toomas Stroo, Taivo Valdur, Karl Liiva

II koht Ida koosseisus Oleksii Bilous, Boriss Sumnikov, Mark Tšerkassov

III koht Sillamäe koosseisus Aleksandr Korn, Vjatšeslav Bulatov, Sergei Laba

IV koht Toila koosseisus Peeter Sööt, Janek Vallimäe, Gregor Männi

M 35+:

I koht Irvala-Piilse koosseisus Paul Maalma, Allan Kriisa, Asko Vilpuu, Kain Kriisa

Naised:

I koht Idablokk koosseisus Tiia Klaas, Carolin Mesi, Piret Lember

II koht 3 präänikut koosseisus Kristiina Sumnikova, Evelin Karu, Anette Leppik

III koht JKK koosseisus Julia Pimenova, Külli Stroo, Kirsti Hindreus

IV koht Dream-Team koosseisus Maria Plavinski, Melani Nõlvak, Kadi Veervald

V koht Toila koosseisus Anette Tint, Lisann Sööt, Sigrit Lepalind

N35+

I koht Viro-Alutaguse koosseisus Aime Luuk, Mirjam Vinkler, Marjaana Lepiste

II koht Vigased pruudid koosseisus Ene Laanemets, Airi Kruusmaa, Liisa Säde

EESTI MEISTRIVÕISTLUSED KIRVEVISKAMISES

Mäetagusel said peetud Eesti meistrivõistlused kirveviskamises, juunioride esikoht jäeti Ida-Virumaale.

Juunioride arvestuses:

I koht Roland Peet,
II koht Karol Raidma
III koht Kristiar Papstel

Naiste arvestuses:

I koht Maarika Lepik,
II koht Anna Chasan
III koht Külli Raidma

Meeste arvestuses:

I koht Janek Reiljan,
II koht Jürgen-Martin Assafrei
III koht Jaan Kaupmees

Parima seeria viskas Kristiar Papstel

MÄETAGUSE KAHE MÕISA JOOKS

15.07.2023 peetud Ida-Virumaa Jooksusarja 2023 5. etapi - Mäetaguse Kahe Mõisa Jooksu võitsid Alexey Markov ja Kaisa Kukk.

Võisteldi 200 m „Tillu jooksus“, 2,5 km; 5 km ja 10 km distantsides.

Alexey Markovile järgnes Dmitri Fedin ning kolmandana jõudis finišisse Leivo Luha.

Naistest võitis oodatult Kaisa Kukk. Tema etteaste oli niivõrd muljetavaldav, et finišisse jõudis Kaisa lausa Alexey järel teisena!

Naiste paremusjärjestus:

- Kaisa Kukk
- Aveli Uustal
- Haide Pertel

M40

- Ilja Dzjuba
- Andres Koppel
- Anatolii Shibanov

N40

- Jane Medar
- Natalja Sazonova
- Aet Kiisla

M50

- German Terehhov
- Aleksander Toost
- Dmitri Aleksejev

N50+

- Angela Rätsep
- Kaja Jõemets
- Tiina Säälik

M60+

- Aleksandr Vassiljev
- Igor Škubel
- Aadu Schmidt

N18

- Herta Rajas
- Keitlyn Kuningas
- Erika Bugrova

M18

- Rico Kruus
- Andero Virkebau
- Joonas Nurgamaa

N15

- Aleksandra Artamonova
- Anette Ahu
- Mirta Rajas

M15

- Igor Krawczyk
- Andrias Rääst
- Marten Nurgamaa

M12:

- Eryk Krawczyk
- Aleks Nurgamaa
- Matvei Sotskov

N12:

- Anita Nurgamaa
- Lia Meribel Pelenen
- Teisi Kivend

Foto Nelli Kuldmaa

Breklumi osavalla ja koguduse esindajad koos noortega Alutagusel

Nelli Kuldmaa
Alutaguse valla haridus- ja noorsootööspetsialist

7.–13. juulini viibisid meil Alutagusel külas Breklumi osavalla vallavanem Clauss Lass, Breklumi koguduse preester Simon Frömming koos 11 noorega. Üle 30 aasta kestnud kogudustevaheline koostöö on jõudnud uuele tasemele, kuhu kaasati ka Breklumi koguduse noori. Külaliste üheks eesmärgiks oli lähemalt tutvaks saada ning noortevahelist koostööd arendada. Külalistele mõeldud kultuuriprogramm tutvustas põnevaid paiku Alutaguse vallas ning ka naaberomavalitsustes.

Esimesel päeval külastati Narvat, Sillamäed ja Toilat. Kindlasti soovisid sõbrad Saksamaalt külastada saksa sõdurite kalmistud, käidi Saksa Sõdurite Kalmistul Narvas, kuhu on maetud teise maailmasõja lahingutes langenud Wehrmachti sõdurid ja Saksa sõjaväekalmistul Toilas. Saksa noored lugesid

hoolikalt sõdurite perekonnanimesid ning otsisid tuttavaid nimesid.

Pühapäeval toimus koguduse diakoni Tõnis Tamme juhtimisel jumalateenistus Iisaku kirikus, kus meeldivaks üllatuseks olid Saksa noorte ettevalmistatud ettekanded. Sellele järgnes Iisaku koguduse pastoraadi juures lõuna koos lauludega nii saksa kui ka eesti keeles. Samuti külastati sel päeval Tudulinna kirikut ja Illuka kirikus saadi väikese poisi ristimist vaadata. Päeva korraldas Iisaku koguduse aktiivne liige ja organist Riina Trankmann.

Alutaguse valla spordispetsialisti ja Eesti Discgolfi Liidu presidendi Timo Juursalu juhendamisel tutvusid külalised Pannjärve Terviseportidikeskuses discgolfiga. Algas on alati raske, aga lõpuks ei saanud noored pidama ning nautisid mängu väga. Sportlik ajaviide lõppes Kurtna järvestiku Rääkjärves ujumisega ning suureks üllatuseks olid noortele metsas kasvavad metsmaasikad, mida sai kohe korjata ja suhu pista.

Külaliste siinviibimise ajal oli vallas käimas õpilasmaleva tegevus, heameelega mängiti ühiseid

mänge ja tutvustati üksteisele oma riiki ja selle kultuuri. Saksa noored arutasid, millised on tänapäeva noorte probleemid ja väljakutsed ning üksmeelselt nimetati noorte suurimaks väljakutseks suurt survet ühiskonnalt ning sellega kaasnevaid vaimse tervise probleeme. Kurtna noortekeskuses tegid noored kokkuvõtted oma mõtetest õpilasmaleva noortele, kelle sõnul on ka Eesti noortel samad probleemid. Kurtna noortekeskuses võttis meid sooja vastu noorsootöötaja Mirjam Vinkler.

Sõprusuhted Saksamaaga on Iisaku kogudusel alates 1989. aastast. Tollane kirikuõpetaja Avo Kiir sai Saksamaal kokku pastoritega, kes olid huvitatud suhete arendamisest Eesti kogudustega. Juunikuu lõpus käisid Alutaguse valla esindajad visiidil Breklumis. Loodame taastada sõprusuhte, mida on hoidnud üleval ustavad koguduseliikmed nii Breklumis kui ka Iisakus, nüüd ka noorte vahel.

Täname kõiki, kes olid seotud meie külaliste vastuvõtmisega ja eraldi tänusõnad peredele, kes noori enda juures võõrustasid.

Imikute mürgistusjuhtumid on Eestis taas kasvutrendis

Paul Lees
Sõnumiagentuur Akkadian

Aasta jooksul juhtub Eestis pisut üle 3000 haiglaravi vajava mürgistuse ja 4000 mürgistust, kui nõu saamiseks helistatakse mürgistusinfoliinile 16662. Viimasel kahel aastal on Eestis saienenud alla 1-aastaste laste mürgistusjuhtumid. Valdav osa õnnetustest juhtub kodus, sageli vanema kiirustamise või oskamatusse tõttu ohte märgata.

Imikute ja väikelastega juhtub enim mürgistusõnnetusi kemikaalide ja ravimitega. Tänavu on alla 1-aastaste laste mürgistusjuhtumid olnud üle 200 ja kuni 3-aastaste lastega õnnetusi üle 600. Mürgistus- ja ravimite keskuse juhi Mare Oderi sõnul põhjustab aina enam mürgistusi pisikeses 10 ml pudelis olev vedelik. „Väsinult või kiirustades haaratakse eksikombel vale pudel. Saame infoliinile kõnesid, kus lapsevanem on ravimi asemel andnud kogemata oma lapsele hoopis eeterlikke õlisid, saialilletinktuuri, kõrvatilku või muud. Sellise olukorra vältimiseks tuleb ravimeid muudest väikestest pudelitest

eraldi hoida,” kirjeldas Oder ja soovitas eraldamiseks kasutada näiteks hästi eristatavaid karpe.

Harvad pole ka juhud, kui imikud saavad mürgistuse piimasegust või hommikupudrust, mille valmistamiseks on kasutatud äädika või katlakivieemaldajaga segatud vett. „Õhtul kallatakse veekeedukannu äädikat või puhastusvahendit ja hommikuks on see meelest läinud. Saame infoliinile lapsevanemate murekõnesid, kus sellise seguga on keedetud kogu perele suppi või teed ja kohvi,” rääkis Oder.

Enamasti leiavadki mürgistusõnnetused aset kodustes oludes. Suviste külaskäikudega mürgistuste arv aga tõuseb, sest lapsed tegutsevad majapidamistes, kus nad igapäevaselt ei viibi. Seepärast soovitatav Oder ka külaliste käekotid täiskasvanute silme all hoida ja üleriiete taskutest kõikisugu vahendid ohutusse kohta paigutada.

Imikute ja väikelaste haiglaravi vajavad mürgistused on Eestis aasta-aastalt langemas. Samas on infoliinile 16662 saabuvate murekõnede põhjal näha koduste mürgistusjuhtumite saamisenist. Mürgistus- ja ravimite keskuse juhi Mare Oderi sõnul on enamik kodustest juhtumitest seotud vanemate

kiirustamise või väsimusega. „Need on inimlikud eksimused, ent mürgistusi on võimalik ära hoida, kui kodused ohud rahulikult läbi mõelda. Kõige tõhusam on luua kemikaalide ja ravimite hoidmiseks ja kasutamiseks selline süsteem, millega ohtlikud ained on laste käe- ja nägemisulatusest väljas ja mis ei vea alt ka siis, kui lapsevanem on väsinud või kui tal on kiire,” selgitas Oder.

Oder märkis, et lapsed õpivad vanemate käitumist matkima juba päris vara, mistõttu tasuks kodukeemiat ja ravimeid kasutada nii, et laps seda ei näeks. „Väikeste tablettide neelamine ja lapsekindlate korkide avamine on neile millegi uue avastamine. Sellepärast tuleks vältida ka kõikisuguseid turvapakendite avamisi ja tableti võtmisi laste silme all,” ütles ta.

Mürgistuskahkluse korral ei tasu Oderi sõnul sümptomeid ootama jääda, vaid nõu tuleks kohe küsida eksperidilt. Mürgistusinfoliinile 16662 saab helistada ööpäevaringselt ning nõustamine on anonüümne.

RAAMATUKOGUHOIDJA SOOVITAB

Ingrid Urve Järvi
Kuremäe raamatukogu

Elme Väljaste
ELU VÕIB ALATA LÕPUST

Tammerraamat, 2023

Üks juhuslik kohtumine võib muuta elu, tuua uusi sõpru ja anda vajalikud õppetunnid.

„Kui ma poleks läinud Piritale spaasse molutamise kunsti õppima just sellel märtsikuu päeval ja nimelt sel kellaajal, siis poleks seda raamatut sündinud. Mu käsi tõusis just saunas leili viskama, kui leiliruumi sisenen üks naine. Ta teretas mind viisakalt, sättis end istuma ning me lobisesime maast, ilmast ja merest. ... Sellest hetkest sai alguse sündmuste jada, mille kaasosalisena mõistsin, et täiel rinnal nauditav elu võib mõnikord alata ka lõpust.“

Nii ütleb autor ise oma raamatu kohta. See on Elme Väljaste 23. raamat.

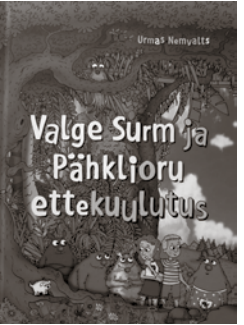
Raamatut saab laenutada Mäetaguse, Pagari, Tudulinna ja Kuremäe raamatukogudest.

Urmas Nemvalts
VALGE SURM JA PÄHKLIORU ETTEKUULUTUS

Pähkliööbik, 2023

Suur tumeroheline kivi juba paistis. Veel pisut astumist ja juba seletas silm kivil olevat väikest heledat kogu.

Majatrepil istus Rutsi ema ja kõrval kükitas isa. Ema süles ukerdas väike valge koerake, kes innukalt püüdis kõike lakkuda, milleni ta ulatus. Vanemate näol säras naeratus ...

See on sõprade Rutsi ja Liisbeti põnev seiklus Pähkliorus.

Urmas Nemvalts on tuntud illustraator, karikaturist ja „Mürakarude“ autor.

Raamatut saab laenutada Iisaku ja Kuremäe raamatukogudest.

KUULUTUSED

Laarox OÜ ostab metsa- ja põllumaad. Pakume parimat hinda. Tel 552 7322

Ostan nõukogudeaegseid nõusid, karpides lusikaid, keraamikat, prosse, kujukesi jms. Tel 5356 0761 Liina

Ostan vene kellasid (ei pea olema töökorras) fototehnikat, heliplaate, raamatuid ja muud vanavara. Tel 5872 5458

Mälestame lahkunuid

IGOR RÕBAKOV
AGAR PAJULA
GENNADY KULIGIN
UUDO MAASIK
HILDA MERIRAND

Õnnitleme lapsevanemaid

BRITHA SOKOROV
EVA KAŠIROVA
JAKO-JOHANNES TASA
REMY SOORAND
REMI MATIAS AHO

Õnnitleme sünnipäevalapsi

PALME SAVI	93
ÜLO PALMET	93
MILVI ROOSVALD	92
ALISSA POLIPARTOVA	92
HILMA KESKPAIK	90
KALJU VOOL	88
LINDA RÄÄST	88
LEMBIT JUUSE	88
TIJU JUUSE	87
EVI OSTRAK	86
NATALIA NIKOLAITŠEVA	86
SUSANNA KALATŠJOVA	85
LEMBIT MÄGI	85
IRAIDA DJOMINA	85
VAIKE REGO	84
GALINA KLAAD	84
MILVI SELLIOV	84
EGE ROOSIMÄGI	82
MIHHAIL ALOŠENKO	82
NIINA SAARE	82
MAAJA REEST	82
LIIDIA IEVLEVA	82
LINDA KIVIMÄE	81
VIIVI LUMISTE	81
HEINO JOOST	81
ELIZAVETA MOROZOVA	80
ILJA JAKOVLEV	80
RAISSA ŠIRAJEVA	75
VALERY PRIKHODKO	75
TIIT KUKK	75
AIN-AUGUST KÕRVEMAA	75
LIUDMILA ABRAMOVA	70
MALLE UIBOAED	70
VALDEK TALIMÄE	70
RIINA TREIMANN	70
ZINAIDA VOROBJOVA	70
NINA KHARITANOVICH	70
DMITRY MAKAROV	70
VLADIMIR KONKIN	70
OLEG VOHMANIN	70
HEINI VIILUP	70
ELENA LITOVKINA	70
TIINA REEST	70

Metsakeskus.ee

Ostame kasvavat metsa, põllumaad ja metsakinnistuid. Kinnistud võivad olla tehtud raietega või asetseda piiranguvööndis.

info@metsakeskus.ee
Tel: 56 111 900

Iisaku Gümnaasium

2023/24. õppeaasta tarkusepäev 1. septembril

8.30 klassijuhatajatund
9.30 aktus
10.45 bussid koju

ILLUKA KOOLI ESTIMISE KOOLIPÄEVA AKTUS TOIMUB 1. SEPTEMBRI 2023 KELL 9.00

Bussid:
7.35 Illuka (Huko) (nr 90)
8.10 Kuremaa (Huko) (nr 60)
11.05 Illuka (Huko) (nr 60)
11.05 Illuka (Kuremaa) (tellitud buss)

MÄETAGUSE PÕHIKOOLI

2023/24 õppeaasta avaaktus toimub 1. septembril algusega kell 9 kooli aulaks.

NORF'23
26.08.2023 - IISAKU LAULULAVA

SÄM MAIAN PLUUTO KAW
NOORED RÄPITALENDID ÜLE EESTI
NORF.EE

19.-20. august 2023

PEIPSI TOIDU TÄNAV
175 km

Vasknarvast Saaboldani 175 km pop-up restorane.

19. augustil kell 11-21
20. augustil kell 11-17

Alutaguse vallas avatud

Vasknarva sadam Põhja-Peipsi Kõök	Kauksi rannahoone Catering Kene
Remniku Vanakooli Ruubeni kohvik	Lemmaku Puhkemaja Hea Tegija
Alajõe hoovikohvik Põhja-Peipsi Kõök	Rannapungerja Pärnaõue Pereresto

Kuru Villa kodukööök

100 aastat tulepaagist tuletornini

Rannapungerja TULETORN kui PAIGAVAIMU SÜMBOL

NÄITUS
Pärnaõue talus
Rannapungerja külas

TATJANA ŠEVTŠENKO

VILLAMAALIDE NÄITUS

IISAKU RAAMATUKOGU TREPIGALERIIS

Raamatukogu suvisel toetajal E-N 11-18 ja R 11-18

RAHVALIKUD MÜSTRID
8. septembril 2023 kell 18 Tuhelõuna lüüsis

Sessiooni juhib: Mõniste – tantsud, Tuhelõuna lüüsis

Kauksi Raamatukogu suvisel toetajal E-N 11-18 ja R 11-18

Alajõe Kogukonnas (Valla 6)
В общественном доме Алаяжа (Valla 6)

Olga Bogatyreva Maalide näitus
Художественная выставка Ольги Богатыревой

10. august – 30. september
Avaldus: E-N 10.00 – 18.00
10 августа – 30 сентября
Открыто: П – Ч 10 – 18

PEORUUM
meeldejäivate sündmuste tähistamiseks
KAUKSI RANNAHOONES VAATEGA PEIPSILE

Küsi pakkumist!
info@alutagusemaa.ee
Tel +372 5306 8680
FB/kauksi rannahoone

KULTUURIKALENDER

- 19. augustil kell 11-21
20. augustil kell 11-17
PEIPSI TOIDU TÄNAV 175 KM
Vasknarva sadam
Põhja-Peipsi Kõök
Remniku Vanakooli
Ruubeni kohvik
Alajõe hoovikohvik
Põhja-Peipsi Kõök
Kuru Villa kodukööök
Kauksi rannahoone
Catering Kene
Lemmaku Puhkemaja
Hea Tegija
Rannapungerja
Pärnaõue Pereresto
- 19. augustil kell 10-14
Atsalama puhkealal
ATSALAMA KÜLALAAT
10.00 Laadategevuse algus
Kodutütarde ja Noorkotkaste ala
Eriliste maitsete mööduvõtt
Laadaluule konkurss
Pannkoogilett
11.00 Kultuuriprogramm
Mäetaguse orkester
Alutaguse valla huvitegevuslased
Akordioniklubi AMULETT
13.00 Oksjon

- 20. augustil kell 15
Kauksi rannahoone juures
Eesti taasiseseisvumispäeva kontsert
LUIISA RÕIVAS JA ALEN VEZIKO
Kitarril saadab Karel Kasak
Avatud Catering Kene kohvik
Kaasa enda piknikutekk või matkatool
Tasuta

- 26. augustil kell 16-22
lisaku laululaval
NORF'23 – noorte oma räpifestival
Peaesinejad Pluuto, Säm, Maian, Kaw + noored räpitalendid üle Eesti
Lisainfo: www.norf.ee

- 24. septembril kell 12
lisaku rahvamajas
MÄLUMÄNG

NÄITUSED

- Mai–august Aulis Pärnpuu fotonäitus „Olemise ilu. Valguses ja varjus.“ Kurtna raamatukogu-seltsimajas
- Juuli–august Tatjana Ševtšenko villamaalide näitus Iisaku raamatukogu trepialguses
- August–september Olga Bogatyreva (Kohtla-Järve) maalide näitus Alajõe kogukonnas
- August–september Esemäe näitus „Lauamängud-konstruktorid“ (Heli Männi kogust) Iisaku raamatukogus

TÄPSEM INFO

Alutaguse Huvikeskuse kodulehel
www.alutagusehuvikeskus.ee
või Alutaguse valla kodulehel
www.alutagusevald.ee/kalender

ALUTAGUSE HUVIKESKUS
tel 336 6963 ja 5885 9979,
e-posti aadress
huvikeskus@alutagusevald.ee

ALUTAGUSE NOORTEKESKUSTE SÜNDMUSED

- 17.–19. augustil kell 9
Kurtna noortekeskus
SUVE TANTSUPÄEVAD (tantsu-
ringi suvepraktika)
- 4. septembril kell 14
Kurtna noortekeskus
NOORTEKESKUSE AVAÜRITUS –
TERE NOORTEKESKUS!
Mängulised vestlused ja väike
üllatus

LISAINFO:
Mäetaguse noortekeskus:
Kaidi Forostovets 562 99811,
kaidi.forostovets@alutagusevald.ee

Kurtna noortekeskus:
Mirjam Vinkler 530 12170,
mirjam.vinkler@alutagusevald.ee